

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (sedmého senátu)

24. května 2012*

„Hospodářská soutěž — Rozhodnutí sdružení podniků — Trh služeb v oblasti zúčtování transakcí uskutečněných debetními kartami, debetními kartami s odloženou splatností (charge karty) a kreditními kartami — Rozhodnutí, jímž se konstatuje porušení článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP — Mnohostranně sjednané dispoziitivní mezibankovní poplatky — Článek 81 odst. 1 a 3 ES — Pojem ‚vedlejší omezení‘ — Neexistence objektivní nutnosti — Omezení hospodářské soutěže z hlediska výsledku — Podmínky pro udělení individuální výjimky — Právo na obhajobu — Nápravné opatření — Penále — Odůvodnění — Proporcionalita“

Ve věci T-111/08,

MasterCard, Inc., se sídlem ve Wilmington, Delaware (Spojené státy),

MasterCard International, Inc., se sídlem ve Wilmington,

MasterCard Europe, se sídlem ve Waterloo (Belgie),

zastoupené B. Amorym, V. Brophym, S. McInnesem, advokáty, a T. Sharpem, QC,

žalobkyně,

podporované

Banco Santander, SA, se sídlem v Santander (Španělsko), zastoupenou F. Lorente Hurtadem, P. Vidal Martínezem a A. Rodriguez Encinasem, advokáty,

Royal Bank of Scotland plc, se sídlem v Edinburghu (Spojené království), zastoupenou D. Liddellem, solicitor, D. Waelbroeckem, advokátem, N. Greenem, QC, a M. Hoskinsem, barrister,

HSBC Bank plc, se sídlem v Londýně (Spojené království), zastoupenou M. Colemanem, P. Scottem, solicitors, a R. Thompsonem, QC,

Bank of Scotland plc, se sídlem v Edinburghu, původně zastoupenou S. Kim, K. Gordon a C. Huttonem, solicitors, poté J. Flynnem, QC, E. McKnight a K. Fountoukakos-Kyriakakosem, solicitors,

Lloyds TSB Bank plc, se sídlem v Londýně, zastoupenou E. McKnight, K. Fountoukakos-Kyriakakosem, solicitors, a J. Flynnem, QC,

a

* Jednací jazyk: angličtina.

MBNA Europe Bank Ltd, se sídlem v Chester (Spojené království), zastoupenou A. Davisem, solicitor, a J. Swiftem, QC,

vedlejšími účastnicemi řízení,

proti

Evropské komisi, původně zastoupené F. Arbaultem, N. Khanem a V. Bottkou, poté N. Khanem a V. Bottkou, jako zmocněnci,

žalované,

podporované

Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irsku, původně zastoupeným E. Jenkinson a I. Rao, jako zmocněnkyněmi, dále I. Rao, S. Ossowskim a F. Penlington, a nakonec I. Rao, S. Ossowskim a C. Murrell, jako zmocněnci, ve spolupráci s J. Turnerem, QC, a J. Holmesem, barrister,

British Retail Consortium, se sídlem v Londýně, zastoupeným P. Crockfordem, solicitor, a A. Robertsonem, barrister,

a

EuroCommerce AISBL, se sídlem v Bruselu (Belgie), původně zastoupeným F. Tuytschaeverem a F. Wijckmansem, dále F. Wijckmansem a J. Stuyckem, advokáty,

vedlejšími účastníky řízení,

jejímž předmětem je návrh na zrušení rozhodnutí C(2007) 6474 final, ze dne 19. prosince 2007, v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (věci COMP/34.579 – MasterCard, COMP/36.518 – EuroCommerce, COMP/38.580 – Commercial Cards), a podpůrně návrh na zrušení článků 3 až 5 a 7 téhož rozhodnutí,

TRIBUNÁL (sedmý senát),

ve složení A. Dittrich, předseda, I. Wiszniewska-Białocka a M. Prek (zpravodaj), soudci,

vedoucí soudní kanceláře: N. Rosner, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 8. července 2011,

vydává tento

Rozsudek

Skutkový základ sporu

I – Žalobkyně

- 1 MasterCard je mezinárodní platební organizace (dále jen „platební organizace MasterCard“), která je zastoupena několika právníckými osobami, holdingovou společností MasterCard, Inc. a jejími dvěma dceřinými společnostmi MasterCard International, Inc. a MasterCard Europe (dále jen, společně, „žalobkyně“).

- 2 Žalobkyně odpovídají za řízení a koordinaci systémů plateb provedenými kartami MasterCard a Maestro (dále jen, společně, „systém MasterCard“ a „karty MasterCard“), což zahrnuje zejména stanovování pravidel systému a rovněž i poskytování autorizačních a clearingových služeb zúčastněným finančním institucím. Za vydávání karet MasterCard a uzavírání smluv s obchodníky o jejich přidružení, aby tito obchodníci mohli přijímat platby kartami MasterCard, odpovídají finanční instituce.
- 3 Dříve, tedy před 25. květnem 2006, patřil všechn majetek platební organizace MasterCard a odpovídající hlasovací práva bankám. V tento den vstoupila MasterCard na burzu cenných papírů v New Yorku (Spojené státy) (dále jen „IPO“), čímž došlo ke změně její struktury a jejího vedení.

II – Správní řízení týkající se napadeného rozhodnutí

- 4 Dne 30. března 1992 a 27. června 1997 byly Komisi Evropských společenství předloženy stížnosti od British Retail Consortium (dále jen „BRC“) a EuroCommerce AISBL mimo jiné vůči společnosti Europay International SA (dále jen „Europay“), nyní MasterCard Europe.
- 5 Dne 22. května 1992, v květnu 1993 a dne 8. září 1994 učinila společnost Europay několik oznámení. Po těchto oznámeních následovalo oznámení s účinností ode dne 1. července 1995, které se týkalo všech platebních systémů Europay.
- 6 Dne 13. dubna 2002 Komise poté, co zaslala společnosti Europay oznámení námitek, a poté, co tato společnost na toto oznámení odpověděla, uveřejnila oznámení podle čl. 19 odst. 3 nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, první nařízení, kterým se provádějí články [81] ES a [82] ES (Úř. věst. 1962, 13, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3), ve kterém sděluje svůj záměr povolit určitá pravidla systému Europay, mezi nimiž nejsou uvedena pravidla o dispozitivních mezibankovních poplatcích.
- 7 Dne 22. listopadu 2002 zahájila Komise z vlastního podnětu šetření týkající se dispozitivních mezibankovních poplatků v rámci Evropského hospodářského prostoru (EHP) v souvislosti s obchodními kartami.
- 8 Dne 24. září 2003 zaslala Komise žalobkyním oznámení námitek týkající se pravidel systému MasterCard a jejich rozhodnutí o dispozitivních mezibankovních poplatcích.
- 9 Dne 5. června 2004 žalobkyně na toto oznámení námitek odpověděly.
- 10 Dne 21. června 2006 zaslala Komise žalobkyním dodatečné oznámení námitek (dále jen „DON“).
- 11 Ve dnech 3. a 4. července a 22. srpna 2006 bylo žalobkyním umožněno nahlédnout do spisu Komise.
- 12 Dne 15. října 2006 zaslaly žalobkyně odpověď na DON (dále jen „ODON“).
- 13 Ve dnech 14. a 15. listopadu 2006 byly žalobkyně během jednání vyslechnuty.
- 14 Dne 23. března 2007 zaslala Komise žalobkyním dopis popisující dotčené skutkové okolnosti.
- 15 Dne 16. května 2007 žalobkyně na tento dopis odpověděly.

Napadené rozhodnutí

- 16 Dne 19. prosince 2007 přijala Komise rozhodnutí C(2007) 6474 final v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (COMP/34.579 – MasterCard, COMP/36.518 – EuroCommerce, COMP/38.580 – Commercial Cards) (dále jen „napadené rozhodnutí“), které je shrnuto níže.

I – Čtyřstranný systém bankovních karet a mezibankovních poplatků

- 17 Komise připomíná, že čtyřstranný systém bankovních karet, rovněž kvalifikovaný jako otevřený systém, jakým je systém MasterCard, se liší od třístranných systémů tím, že ve čtyřstranných systémech nemusí být finanční instituce vydávající platební kartu (dále jen „vydávající banka“ nebo „vydavatel“) totožná s finanční institucí, která obchodníkům poskytuje služby spojené s akvizicí transakce, tedy služby, které jim umožňují přijímat karty jako prostředek pro vypořádání transakcí (dále jen „zúčtovací banka“ nebo „zúčtovatel“) (body 234 až 249 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 18 Mezibankovní poplatky se týkají vztahů mezi vydávající a zúčtovací bankou při vypořádání transakcí provedených kartou a odpovídají částce odpočítané ve prospěch vydávající banky. Tyto poplatky je třeba odlišovat od poplatků fakturovaných zúčtovací bankou obchodníkům [„merchant service charge“, poplatek za služby poskytované obchodníkovi (dále jen „MSC“)].
- 19 Komise zdůraznila, že platební organizace MasterCard obecně neukládá vydávajícím bankám, jakým konkrétním způsobem mají použít zisk z mezibankovních poplatků, a že systematicky nekontroluje použití tohoto zisku (bod 138 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Komise rovněž konstatovala, že žalobkyně nepohlížejí nebo již nepohlížejí na mezibankovní poplatky jako na cenu nebo náhradu za určité služby poskytované vydávajícími bankami obchodníkům, ale jako na mechanismus pro vyvažování rozdílů mezi poptávkou majitelů karet a obchodníků (body 146 až 155 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 20 Napadené rozhodnutí se netýká všech mezibankovních poplatků vybíraných v rámci systému MasterCard, ale pouze poplatků, které napadené rozhodnutí kvalifikuje jako mnohostranně sjednané mezibankovní poplatky uplatňující se v rámci EHP nebo eurozóny dispozitivně, tedy v případě, že mezibankovní poplatky nejsou dvoustranně stanoveny vydávající a zúčtovací bankou nebo kolektivně stanoveny na vnitrostátní úrovni (dál jen „CMI“) (bod 118 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

II – Vymezení relevantního trhu

- 21 Podle názoru Komise je třeba v oblasti čtyřstranných systémů bankovních karet rozlišovat mezi třemi trhy s rozdílnými výrobky: především „předcházející“ trh, odpovídající službám poskytovaným systémem bankovních karet finančním institucím, což je trh, na kterém soutěží jednotlivé karetní systémy (dále jen „mezisystémový trh“); dále první „navazující“ trh, v rámci kterého soutěží vydávající banky o zákazníky-majitele bankovních karet (dále jen „vydavatelský trh“), a konečně druhý „navazující“ trh, na němž soutěží zúčtovací banky o zákazníky-obchodníky (dále jen „zúčtovací trh“) (body 278 až 282 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 22 Komise definovala relevantní trh jako trh sestávající z vnitrostátních zúčtovacích trhů jednotlivých členských států EHP (body 283 až 329 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 23 Komise nesouhlasila s argumentací žalobkyň použitou během správního řízení, podle které existuje pouze jeden relevantní výrobní trh, a to trh, na kterém služby nabízené systémy platebních karet na základě spojené poptávky majitelů karet a obchodníků podléhají konkurenci a soutěží se všemi dalšími platebními prostředky, včetně hotovosti a šeků (body 250 až 277 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

III – Použití čl. 81 odst. 1 ES

A – Rozhodnutí sdružení podniků

- 24 Komise má za to, že rozhodnutí platební organizace MasterCard o stanovení CMI představují rozhodnutí sdružení podniků ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES, a to přesto, že se prostřednictvím IPO změnila struktura i vedení MasterCard.

- 25 Na prvním místě měla Komise v podstatě za to, že platební organizace MasterCard byla před IPO sdružením podniků a že tato událost neměla vliv na rozhodující skutečnosti, které odůvodňují tuto kvalifikaci (body 345 až 357 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Komise zejména zdůraznila, že změna ekonomického vlastnictví platební organizace MasterCard není rozhodující (bod 358 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Komise dále uvedla, že vedení sdružení v Evropě nadále zůstává pod kontrolou bank (body 359 až 367 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 26 Na druhém místě Komise poznamenala, že nebylo popřeno, že rozhodnutí o CMI přijatá před IPO představovala rozhodnutí sdružení podniků. Tuto kvalifikaci je třeba ponechat i vůči rozhodnutím o CMI přijatým po IPO. Tento závěr opírá zejména o skutečnosti, že mezi platební organizací MasterCard a bankami nadále existuje shoda zájmů a že tyto banky odsouhlasily nový způsob vedení této organizace (body 370 až 399 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

B – Omezení hospodářské soutěže

- 27 I když Komise uvedla, že existují určité skutečnosti poukazující na existenci omezení hospodářské soutěže z hlediska cíle, postavila svoji analýzu pouze na omezujících účincích, které mají CMI na hospodářskou soutěž na zúčtovacím trhu (body 401 až 407 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 28 Komise byla toho názoru, že členové platební organizace MasterCard kolektivně uplatňují tržní sílu vůči obchodníkům a jejich zákazníkům. CMI tak mají za následek zvýšení základu MSC, takže MSC by mohly být nižší, pokud by neexistovaly CMI a existoval by zákaz jednostranného zpoplatnění po provedení transakcí vydávajícími bankami (dále jen „zákaz zpoplatnění *ex post*“). Z toho vyplývá, že CMI přezkoumané Komisí v napadeném rozhodnutí vedou k omezení hospodářské soutěže na základě cen mezi zúčtovacími bankami k újmě obchodníků a jejich zákazníkům (body 410, 411 a 522 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 29 Komise v tomto ohledu zaprvé tvrdila, že omezující účinky CMI nepůsobí pouze na zúčtování přeshraničních transakcí, ale rovněž na zúčtování vnitrostátních transakcí, přičemž odkázala zejména na okolnost, že se CMI uplatní v některých členských státech z důvodu, že neexistují dvoustranné nebo vnitrostátní mezibankovní poplatky a že mohou sloužit jako reference pro stanovení vnitrostátních mezibankovních poplatků (body 412 až 424 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 30 Zadruhé, Komise z několika důkazů vyvodila, že CMI určují úroveň spodní hranice MSC (bod 425 až 438 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 31 Komise mimo jiné uvedla, že role, kterou hrají CMI na vydavatelském a mezisystémovém trhu, posiluje jejich omezující účinky na hospodářskou soutěž na dotčeném trhu, jelikož je v zájmu vydávajících bank nabídnout svým zákazníkům karty, za které jsou stanoveny vysoké CMI, a kromě toho má hospodářská soutěž, které podléhají systémy karet pro zákazníky bank, negativní dopad na systémy nabízející nízké CMI (bod 461 až 491 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 32 Komise rovněž konstatovala, že není v zájmu zúčtovacích bank vykonávat konkurenční tlak na snížení CMI, jelikož jim tyto poplatky přímo nebo nepřímě přináší prospěch (body 499 až 501 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 33 Co se týče obchodníků, tito nejsou schopni vykonávat dostatečný vliv na stanovení výše CMI (body 502 až 506 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Komise došla k tomuto závěru především tak, že přihlédla k dopadu ostatních pravidel systému MasterCard a zejména k dopadu pravidla ukládajícího přijmout každou kartu pocházející z jakékoliv banky („Honour All Cards Rule“, dále jen „HACR“) (body 507 až 521 odůvodnění napadeného rozhodnutí), jakož i k přitažlivosti tohoto způsobu placení pro spotřebitele (body 504 a 506 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

C – Posouzení případné objektivní nutnosti CMI pro fungování systému MasterCard

- 34 Komise úvodem připomenula, že na rozdíl od omezení nutných k uskutečnění hlavní operace mohou být omezení vyžadovaná pouze pro obchodní úspěch uvedené operace nebo představující nárůst efektivnosti posouzena pouze v rámci čl. 81 odst. 3 ES (body 524 až 531 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 35 Komise měla za to, že CMI nelze považovat za vedlejší omezení, jelikož nejsou objektivně nutné pro fungování otevřeného systému platebních karet. Tento systém může fungovat pouze na základě peněžitých odměn poskytovaných majiteli karet vydávajícím bankám a obchodníky zúčtovacím bankám a na základě poplatků hrazených vydávajícími a zúčtovacími bankami vlastníkovému systému (body 549 až 552 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Komise se v tomto ohledu opírala o okolnost, že pět otevřených systémů bankovních karet funguje v Evropě bez CMI (body 555 až 614 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Komise rovněž odkázala na snížení mezibankovních poplatků uložené australskou centrální bankou a jeho nulový dopad na životaschopnost systému MasterCard (body 634 až 644 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 36 Co se týče dopadu pravidla HACR, Komise uvedla, že zrušení CMI nebude znamenat svobodu pro vydávající banky stanovit svobodně a jednostranně mezibankovní poplatky, jelikož tomuto riziku lze zabránit pravidlem, které má méně omezující účinky na hospodářskou soutěž, jakým je zákaz zpoplatnění „*ex post*“ (body 553 a 554 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 37 Komise nesouhlasila s argumenty žalobkyň vycházejícími ze zvýšení nákladů, které údajně způsobí zrušení CMI. Komise tak popřela, že toto zrušení by mělo za následek zvýšení poplatků placených majiteli karet na úroveň, která by způsobila nedostatečnou poptávku (body 609 až 614 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Stejně tak Komise nesouhlasila s analýzou žalobkyň vycházející z toho, že neexistence CMI způsobí kolektivní redistribuci nákladů v rámci systému a bude mít na náklady obchodníků totožný dopad jako CMI (body 615 až 619 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 38 Komise nesouhlasila ani s tím, že CMI jsou objektivně nutné pro to, aby systém MasterCard mohl konkurovat trojstranným systémům (body 620 až 625 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 39 Komise měla dále za to, že omezující účinek CMI na hospodářskou soutěž je citelný (body 649 až 660 odůvodnění napadeného rozhodnutí) a že ovlivňuje obchod mezi členskými státy (body 661 a 662 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

IV – Použití čl. 81 odst. 3 ES

- 40 Komise měla v podstatě za to, že ekonomické argumenty vznesené žalobkyněmi, které vycházejí z role CMI při vyvažování systému MasterCard a jeho maximalizaci, dostatečně neprokazují, že CMI mají za následek objektivní výhody. Komise nepožaduje, aby bylo žalobkyním uloženo nadměrné důkazní břemeno, ale aby byly předloženy empirické důkazy. Komise rovněž zmínila některé skutečnosti proti argumentaci žalobkyň, jako je značná výkonnost některých systémů bankovních karet fungujících bez CMI a velikost příjmů, které banky získávají ze své činnosti spočívající ve vydávání karet (body 679 až 701 a 729 až 733 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 41 Komise mimo jiné analyzovala teoretický základ, ze kterého vycházejí žalobkyně, tedy model Baxter, ale odmítla jejich argumentaci z důvodu limitů, které jsou tomuto modelu vlastní (body 720 až 724 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 42 Pokud jde o podmínku, aby byl přiměřený podíl zisku vyhrazen spotřebitelům, Komise měla za to, že žalobkyně neprokázaly, že případné objektivní výhody vyváží nevýhody, které CMI přinášejí obchodníkům a jejich zákazníkům (body 739 až 746 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

V – Výrok

43 Články 1 a 2 výroku napadeného rozhodnutí zní:

„Článek 1

Platební organizace MasterCard a právnické osoby, které jí zastupují, tedy [žalobkyně], jednaly v období od 22. května 1992 do 19. prosince 2007 v rozporu s článkem 81 [ES] a v období od 1. ledna 1994 do 19. prosince 2007 v rozporu s článkem 53 Dohody o EHP tím, že stanovily minimální cenu, kterou jsou obchodníci povinni platit svým zúčtovacím bankám za přijímání platebních karet v [EHP] prostřednictvím dispozitivních mezibankovních poplatků stanovených v rámci EHP pro ‚spotřebitelské‘ kreditní a debetní karty s odloženou splatností značky MasterCard a pro debetní karty značky MasterCard nebo Maestro.

Článek 2

Platební organizace MasterCard a právnické osoby, které jí zastupují, ukončí protiprávní jednání uvedené v článku 1 v souladu s ustanoveními článků 3 až 5.

Platební organizace MasterCard a právnické osoby, které jí zastupují, již nebudou opakovat toto protiprávní jednání prostřednictvím jednání nebo chování popsaného v článku 1, které by mělo stejný či obdobný cíl nebo výsledek. Upustí zejména od zavedení dispozitivních mezibankovních poplatků pro jednotnou oblast pro platby v eurech (SEPA)/v rámci eurozóny.“

44 V článku 3 napadeného rozhodnutí Komise nařídila žalobkyním, aby ve lhůtě šesti měsíců formálně zrušily dotčené CMI, změnila pravidla pro síť sdružení a zrušily všechna rozhodnutí týkající se CMI. V článku 4 uvedeného rozhodnutí pak Komise žalobkyním nařídila, aby ve lhůtě šesti měsíců oznámily finančním institucím, jakož i všem subjektům, které provádějí clearing nebo zúčtování transakcí v EHP, všechny změny příslušných pravidel pro síť sdružení. V článku 5 téhož rozhodnutí Komise žalobkyním dále nařídila, aby na internetu zveřejnily shrnutí napadeného rozhodnutí. Článek 6 téhož rozhodnutí stanoví možnost požádat Komisi o prodloužení šestiměsíční lhůty poskytnuté žalobkyním pro splnění podmínek stanovených v člancích 2 až 5. Konečně článek 7 napadeného rozhodnutí stanoví, že při nesplnění některé z těchto povinností bude žalobkyním uložena pokuta ve výši 3,5 % z jejich konsolidovaného denního světového obrátu.

Řízení

45 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 1. března 2008 podaly žalobkyně projednávanou žalobu.

46 Usnesením předsedy pátého senátu Tribunálu ze dne 12. září 2008 bylo povoleno vedlejší účastenství Spojeného království Velké Británie a Severního Irska na podporu návrhových žádání Komise.

47 Prvním usnesením předsedy pátého senátu Tribunálu ze dne 9. prosince 2008 bylo povoleno vedlejší účastenství BRC a EuroCommerce na podporu návrhových žádání Komise.

48 Druhým usnesením předsedy pátého senátu Tribunálu ze dne 9. prosince 2008 bylo povoleno vedlejší účastenství na podporu návrhových žádání Komise následujícím společnostem:

- Banco Santander SA;
- HSBC Bank plc (dále jen „HSBC“);
- Bank of Scotland plc;

- Royal Bank of Scotland plc (dále jen „RBS“);
 - Lloyds TSB Bank plc (dále jen „Lloyds TSB“);
 - MBNA Europe Bank Ltd (dále jen „MBNA“).
- 49 Žalobkyně požádaly dne 4. srpna 2004 a 5. prosince 2008, jakož i 19. února, 29. dubna a 23. července 2009, aby některé důvěrné skutečnosti obsažené v žalobě, žalobní odpovědi, replice, některých spisech vedlejších účastníků a duplice nebyly sděleny vedlejším účastníkům. Žalobkyně předložily nedůvěrné znění těchto jednotlivých podání. Vedlejším účastníkům bylo sděleno pouze toto nedůvěrné znění. Vedlejší účastníci v tomto ohledu nevznesli námitky.
- 50 RBC požádalo dne 25. února 2009, aby některé důvěrné skutečnosti obsažené v jeho spise vedlejšího účastníka nebyly sděleny ostatním vedlejším účastníkům. Obdobné žádosti vznesly o den později společnosti MBNA, HSBC a Bank of Scotland ohledně svých spisů vedlejších účastníků. Obdobnou žádost vzneslo EuroCommerce dne 3. března 2009 ohledně svého spisu vedlejšího účastníka. Vedlejší účastníci předložili nedůvěrné znění svých spisů vedlejších účastníků. Ostatním vedlejším účastníkům bylo sděleno pouze toto nedůvěrné znění uvedených spisů. Tito vedlejší účastníci v tomto ohledu nevznesli námitky.
- 51 Dne 8. ledna 2010 žalobkyně navrhly Tribunálu přijetí organizačního procesního opatření podle čl. 64 odst. 4 jeho jednacího řádu. Dne 29. ledna a 31. března 2010 žalobkyně požádaly, aby některé důvěrné skutečnosti obsažené v jejich návrhu na přijetí organizačního procesního opatření a v odpovědi Komise na tento návrh nebyly sděleny vedlejším účastníkům a předložily nedůvěrné znění těchto jednotlivých podání. Vedlejším účastníkům bylo sděleno pouze toto nedůvěrné znění uvedených podání. Vedlejší účastníci v tomto ohledu nevznesli námitky.
- 52 Na základě zprávy soudce zpravodaje se Tribunál (sedmý senát) rozhodl zahájit ústní část řízení.
- 53 Řeči účastníků řízení a jejich odpovědi na otázky položené Tribunálem byly vyslechnuty na jednání konaném dne 8. července 2011.

Návrhová žádání účastníků řízení

- 54 Žalobkyně navrhují, aby Tribunál:
- prohlásil žalobu za přípustnou;
 - zrušil napadené rozhodnutí nebo podpůrně zrušil jeho články 3 až 5 a 7;
 - uložil Komisi náhradu nákladů řízení.
- 55 Komise navrhuje, aby Tribunál:
- zamítl žalobu;
 - uložil žalobkyním náhradu nákladů řízení.
- 56 Spojené království Velké Británie a Severního Irska, BRC a EuroCommerce navrhují, aby Tribunál žalobu zamítl.
- 57 Společnosti Banco Santander, RBS, Lloyds TSB a MBNA navrhují, aby Tribunál:
- zrušil napadené rozhodnutí;
 - uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

- 58 Společnost HSBC navrhuje, aby Tribunál zrušil napadené rozhodnutí.
- 59 Společnost Bank of Scotland navrhuje, aby Tribunál:
- zrušil napadené rozhodnutí nebo podpůrně zrušil jeho články 3 až 5 a 7;
 - uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

I – K návrhu na vydání organizačních procesních opatření podanému žalobkyněmi

- 60 Žalobkyně požadovaly, aby bylo Komisi na základě organizačního procesního opatření nařízeno upravit výňatek z dupliky tak, aby byly odstraněny odkazy na závazky, které jednostranně přijaly.
- 61 Z tohoto výňatku dupliky vyplývá, že po přijetí napadeného rozhodnutí pokračovala mezi žalobkyněmi a Komisí jednání, která vedla k přijetí závazků týkajících se nové metody výpočtu CMI, tedy závazků, na základě kterých členka Komise pověřená otázkami hospodářské soutěže uvedla, že „nevidí žádný důvod navrhnout kolegiu, aby zahájilo řízení proti CMI stanoveným podle této nové metody“.
- 62 Žalobkyně mají za to, že tyto odkazy jsou provedeny v rozporu s dohodou uzavřenou s Komisí, podle níž jsou jejich jednání a případná dohoda o CMI „důvěrné“ a „s výhradou“ (without prejudice). Komise zdůrazňuje, že znovuzavedení CMI je známou skutečností, jelikož jak žalobkyně, tak i Komise uveřejnily v tomto ohledu tiskové zprávy. Komise rovněž uvádí, že žalobkyně vycházejí z nesprávného výkladu pojmu „s výhradou“.
- 63 Podle ustálené judikatury přísluší Tribunálu posoudit užitečnost organizačního procesního opatření [rozsudek Soudního dvora ze dne 2. října 2003, *Corus UK v. Komise*, C-199/99 P, Recueil, s. I-11177, bod 67; rozsudky Tribunálu ze dne 20. března 1991, *Pérez-Mínguez Casariego v. Komise*, T-1/90, Recueil, s. II-143, bod 94, a ze dne 12. září 2007, *Neumann v. OHIM (Tvar mřížky mikrofону)*, T-358/04, Sb. rozh. s. II-3329, bod 66].
- 64 V projednávaném případě stačí konstatovat, že se sporné odkazy týkají události, která následovala po přijetí napadeného rozhodnutí a která tedy nemá vliv na jeho legalitu (viz v tomto ohledu rozsudek Tribunálu ze dne 28. února 2002, *Atlantic Container Line a další v. Komise*, T-395/94, Recueil, s. II-875, bod 252, a citovaná judikatura).
- 65 Návrh na vydání organizačního procesního opatření podaný žalobkyněmi je tedy třeba zamítnout, a to bez toho, aby bylo nutné zkoumat přesný rozsah povinností vyplývajících ze zmínky uvedené v korespondenci mezi stranami, že jejich jednání jsou důvěrná a „s výhradou“.

II – K přípustnosti obsahu některých příloh k písemnostem účastníků řízení

- 66 Komise má za to, že argumenty, které se nacházejí v některých přílohách žaloby a repliky, musí být na základě ustálené judikatury Tribunálu odmítnuty jako nepřijatelné, jelikož přítomnost argumentů v přílohách přesahuje jejich čistě důkazní a pomocnou funkci.
- 67 Žalobkyně v replice tvrdí, že uvedené přílohy pouze podporují argumenty v samotné hlavní části žaloby a že jsou tudíž přípustné. Jinak je tomu podle jejich názoru u některých příloh žalobní odpovědi, které obsahují argumenty neuvedené v samotné hlavní části dané odpovědi, jež následkem toho nesmí být zohledněny pro účely tohoto řízení.

- 68 Na základě článku 21 statutu Soudního dvora a čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu musí všechny žaloby obsahovat předmět sporu a stručný popis dovolávaných žalobních důvodů. Podle ustálené judikatury je pro to, aby byla žaloba přípustná, nezbytné, aby hlavní skutkové a právní okolnosti, na kterých je založena, vyplývaly, přinejmenším stručně, ale uceleně a srozumitelně, z textu samotné žaloby. Ačkoliv obsah žaloby lze podpořit a doplnit v konkrétních bodech odkazy na určité výňatky z písemností, které tvoří její přílohu, obecný odkaz na ostatní písemnosti, byť přiložené k žalobě, nemůže zhojit neexistenci základních prvků právní argumentace, které podle výše uvedeného ustanovení musejí být uvedeny v žalobě. Mimoto Tribunálu nepřísluší v přílohách vyhledávat a určovat žalobní důvody a argumenty, které by mohl pokládat za důvody představující základ žaloby, neboť přílohy mají čistě důkazní a pomocnou funkci (viz rozsudek Tribunálu ze dne 17. září 2007, *Microsoft v. Komise*, T-201/04, Sb. rozh. s. II-3601, bod 94, a citovaná judikatura).
- 69 Tento výklad článku 21 statutu Soudního dvora a čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu se vztahuje rovněž na podmínky přípustnosti repliky, která je podle čl. 47 odst. 1 téhož jednacího řádu určena k doplnění žaloby (rozsudek *Microsoft v. Komise*, bod 68 výše, bod 95).
- 70 I když vzhledem k presumpci legality aktů přijatých orgány Evropské unie slouží žaloba a žalobní odpověď k různým účelům a v důsledku toho podléhají různým požadavkům, nic to nemění na tom, že pokud jde o možnost odkazu na písemnosti přiložené k žalobní odpovědi, je třeba postupovat stejně jako v případě žaloby, jelikož čl. 46 odst. 1 písm. b) jednacího řádu uvádí, že žalobní odpověď musí obsahovat dovolávané právní a skutkové argumenty.
- 71 Kritika týkající se odkazu na přílohy se případně přezkoumá zároveň s analýzou jednotlivých žalobních důvodů a argumentů, ke kterým se tyto přílohy vztahují. Přílohy budou zohledněny pouze v rozsahu, ve kterém podpírají nebo doplňují žalobní důvody nebo argumenty výslovně uvedené stranami v hlavní části jejich písemností a ve kterém lze přesně určit, které skutečnosti, jež podpírají nebo doplňují uvedené žalobní důvody nebo argumenty, tyto přílohy obsahují (viz, v tomto smyslu a *per analogiam*, rozsudek *Microsoft v. Komise*, bod 68 výše, bod 99).

III – *K věci samé*

- 72 Projednávaná žaloba obsahuje návrh na zrušení napadeného rozhodnutí a podpůrně návrh na zrušení jeho článků 3 až 5 a 7.

A – *K návrhu na zrušení napadeného rozhodnutí*

- 73 Na podporu tohoto návrhu žalobkyně vznáší čtyři žalobní důvody vycházející, zaprvé, z porušení čl. 81 odst. 1 ES z důvodu pochybení při analýze účinků CMI na hospodářskou soutěž, zadruhé, z porušení čl. 81 odst. 3 ES, zatřetí, z porušení čl. 81 odst. 1 ES z důvodu nesprávné kvalifikace rozhodnutí o CMI jako rozhodnutí sdružení podniků a, začtvrté, z existence vad, kterými je stíženo správní řízení, jakož i z existence skutkových pochybení.

1. K prvnímu žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení čl. 81 odst. 1 ES tím, že Komise nesprávně rozhodla, že stanovení CMI omezuje hospodářskou soutěž

- 74 Tento žalobní důvod se v podstatě skládá ze dvou částí. V rámci první části žalobkyně tvrdí, že Komise neprávne rozhodla, že CMI mají omezující účinky na hospodářskou soutěž. V rámci druhé části pak žalobkyně tvrdí, že Komise měla dojít k závěru, že CMI jsou objektivně nutné pro fungování systému MasterCard.
- 75 Odkaz žalobkyň na údajnou objektivní nutnost CMI je třeba chápat tak, že Komise měla dojít k závěru, že CMI tvoří vedlejší omezení ve vztahu k systému MasterCard a že Komise tedy neměla zkoumat jejich účinky na hospodářskou soutěž odděleně, ale společně s účinky systému MasterCard, se kterými se pojí.

76 Vzhledem k tomu, že odpověď na druhou část podmiňuje možnost odděleného přezkumu účinků CMI na hospodářskou soutěž, je třeba začít s jejím přezkumem.

a) K části žalobního důvodu vycházející z nesprávného posouzení objektivní nutnosti CMI

77 Pojem „vedlejší omezení“ zahrnuje jakékoli omezení přímo související s uskutečněním hlavní operace a pro toto uskutečnění nutné (rozsudek Tribunálu ze dne 18. září 2001, M6 a další v. Komise, T-112/99, Recueil, s. II-2459, bod 104).

78 Omezením přímo souvisejícím s uskutečněním hlavní operace je třeba rozumět jakékoli omezení, které významově závisí na uskutečnění této operace a které vykazuje zjevnou souvislost s tímto uskutečněním (rozsudek M6 a další v. Komise, bod 77 výše, bod 105).

79 Podmínka týkající se nutnosti omezení vyžaduje dvojí přezkum. Je totiž třeba zjistit, zda je omezení objektivně nutné k uskutečnění hlavní operace a zda je ve vztahu k tomuto uskutečnění přiměřené (rozsudek M6 a další v. Komise, bod 77 výše, bod 106).

80 Co se týče přezkumu objektivní nutnosti omezení, je třeba připomenout, že jelikož existenci pravidla rozumného uvážení nelze připustit, nelze podmínku objektivní nutnosti vykládat jako podmínku znamenající vyvážení prosoutěžních a protisoutěžních účinků dohody. Taková analýza totiž může být provedena pouze ve zvláštním rámci čl. 81 odst. 3 ES. Přezkum objektivní nutnosti omezení ve vztahu k hlavní operaci může tudíž být pouze relativně abstraktní. Nejde o to analyzovat, s ohledem na situaci hospodářské soutěže na relevantním trhu, zda je omezení nutné pro obchodní úspěch hlavní operace, ale určit, zda je, ve zvláštním rámci hlavní operace, omezení nutné k uskutečnění této operace. Pokud se hlavní operace bez tohoto omezení jeví obtížně uskutečnitelnou, či dokonce neuskutečnitelnou, omezení lze považovat za objektivně nutné k jejímu uskutečnění (rozsudek M6 a další v. Komise, bod 77 výše, body 107 a 109).

81 Co se týče přezkumu přiměřenosti omezení ve vztahu k uskutečnění hlavní operace, je třeba ověřit, zda jeho trvání a jeho věcná a zeměpisná působnost nepřesahují to, co je nezbytné k uskutečnění uvedené operace. Přesahuje-li doba trvání nebo působnost omezení to, co je nutné k uskutečnění operace, musí být předmětem oddělené analýzy v rámci čl. 81 odst. 3 ES (rozsudek M6 a další v. Komise, bod 77 výše, bod 113).

82 Konečně, vzhledem k tomu, že posouzení vedlejší povahy omezení ve vztahu k hlavní operaci předpokládá komplexní ekonomická posouzení ze strany Komise, soudní přezkum těchto posouzení se omezuje na ověření dodržení procesních pravidel, dostatečnosti odůvodnění, jakož i věcné správnosti skutkových zjištění, neexistence zjevně nesprávného posouzení a zneužití pravomoci (rozsudek M6 a další v. Komise, bod 77 výše, bod 114).

83 V projednávaném případě se jedná pouze o podmínku objektivní nutnosti CMI. Žalobkyně podporované několika vedlejšími účastníky v podstatě vznášejí dvě výtky. Tvrdí, že napadené rozhodnutí je stíženo vadou z toho důvodu, že Komise použila nesprávná právní kritéria, a že se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení při přezkumu objektivní nutnosti uvedených CMI.

K výtce vycházející z použití nesprávných právních kritérií

84 Žalobkyně Komisi vytýkají, že neprovedla analýzu CMI v jejich právním a hospodářském kontextu. Tvrdí, že se Komise dopustila nesprávného právního posouzení tím, že z předpokladu, že systém MasterCard může fungovat bez CMI, vyvodila, že CMI nejsou objektivně nutné. Z judikatury podle jejich názoru naopak vyplývá, že pokud se hlavní operace bez tohoto omezení jeví obtížně uskutečnitelnou, či dokonce neuskutečnitelnou, omezení lze považovat za objektivně nutné k jejímu uskutečnění. Stejně tak je tomu v případě, je-li tato hlavní operace obtížněji uskutečnitelná nebo může být uskutečněna pouze za nejistých podmínek, s nižší pravděpodobností úspěchu.

- 85 Komise vyvrací opodstatněnost této výtky.
- 86 S ohledem na judikaturu uvedenou v bodech 77 až 82 výše je třeba tuto výtku odmítnout jako neopodstatněnou.
- 87 Jak zajisté správně tvrdí žalobkyně, z ustálené judikatury vyplývá, že při přezkumu omezujících účinků na hospodářskou soutěž podle čl. 81 odst. 1 ES se musí vzít v úvahu konkrétní rámec, ve kterém se projevují účinky dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě, a zejména hospodářský a právní kontext, v němž dotyčné podniky působí, povaha uvedených výrobků nebo služeb, jakož i skutečné podmínky fungování a struktura dotčeného trhu (viz rozsudek Tribunálu ze dne 15. září 1998, *European Night Services a další v. Komise*, T-374/94, T-375/94, T-384/94 a T-388/94, Recueil, s. II-3141, bod 136, a citovaná judikatura).
- 88 Neznamená to však, jak se patrně snaží tvrdit žalobkyně, že je třeba pro účely určení, zda jsou CMI objektivně nutné pro fungování systému MasterCard, zohlednit výhody, které CMI přináší tomuto systému.
- 89 Jak vyplývá z judikatury uvedené v bodě 77 výše, přezkum objektivní nutnosti omezení je relativně abstraktní. Pouze omezení, která jsou nutná pro to, aby hlavní operace mohla být v každém případě uskutečněna, mohou být totiž považována za omezení, na která se vztahuje teorie o vedlejších omezeních. Úvahy, které se týkají nutnosti omezení s ohledem na situaci hospodářské soutěže na relevantním trhu, tak nespádají do analýzy vedlejší povahy omezení (viz v tomto smyslu rozsudek M6 a další v. Komise, bod 77 výše, bod 121).
- 90 V důsledku toho okolnost, že neexistence CMI může mít negativní dopad na fungování systému MasterCard, sama o sobě neznamená, že CMI musí být považovány za objektivně nutné, pokud z přezkumu systému MasterCard provedeného v rámci jeho hospodářského a právního kontextu vyplývá, že i při jejich neexistenci tento systém nadále funguje.
- 91 Odůvodnění Komise, ve kterém vyvozuje závěr, že CMI nejsou objektivně nutné, z okolnosti, že systém MasterCard může fungovat bez těchto poplatků, není tedy stíženo žádnou právní vadou.
- 92 Na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, Komise tedy nepoužila nesprávná právní kritéria. Tuto výtku je tudíž třeba odmítnout.

K výtce vycházející z nesprávného přezkumu objektivní nutnosti CMI

- 93 Vzhledem k tomu, že CMI představují dispozitivní způsob vypořádání transakcí, jenž se použije na transakce v případě, že mezi vydávajícími a zúčtovacími bankami neexistuje konkrétní dohoda, a odpovídají převodu peněžních prostředků ve prospěch vydávajících bank, je třeba případnou objektivní nutnost CMI přezkoumat z těchto dvou aspektů.
- K objektivní nutnosti CMI jakožto dispozitivního způsobu vypořádání transakcí
- 94 Žalobkyně v podstatě tvrdí, že CMI jsou pro systém MasterCard objektivně nutné, jelikož představují dispozitivní způsob vypořádání transakcí. Mají za to, že v případě neexistence CMI by pravidlo HACR, na základě kterého je nutné proplatit všechny transakce provedené kartou MasterCard, způsobilo, že by zúčtovatelé byli vydáni na pospas vydavatelům, kteří by si mohli jednostranně stanovit vyšší mezibankovních poplatků, jelikož obchodníci a zúčtovatelé jsou povinni transakci provést.
- 95 V bodě 554 napadeného rozhodnutí Komise na tuto kritiku odpověděla a zdůraznila, že:

„Možnosti, aby některé vydávající banky využily zúčtovací banky, které jsou vázány pravidlem HACR, by bylo možné zabránit pravidlem pro danou síť, které by mělo méně omezující účinky na hospodářskou soutěž než aktuální řešení MasterCard, která chce, aby se dispozitivně uplatňovala

určitá výše mezibankovních poplatků. Jiným řešením by bylo pravidlo zakazující zpoplatnění „*ex post*“ v případě, že by mezi těmito bankami neexistovala dvoustranná dohoda. Toto pravidlo by zavazovalo banku-věřitele, aby přijímala všechny platby platně provedené v systému bankou-dlužníkem, a zakazovalo by jakékoli bance fakturovat náklady jiné bance v případě, že by neexistovala dvoustranná dohoda o výši těchto nákladů. Toto řešení určené k „ochraně“ zúčtovatelů před zneužitím moci ze strany vydavatelů prostřednictvím pravidla HACR je méně omezující pro hospodářskou soutěž než CMI, jelikož nestanoví minimální cenu na každém konci systému.“

- 96 Je třeba konstatovat, že takové odůvodnění neobsahuje žádné zjevně nesprávné posouzení. Existence dispozitivního způsobu vypořádání transakcí, který méně omezuje hospodářskou soutěž než CMI, totiž brání tomu, aby tyto poplatky byly považovány za objektivně nutné pro fungování systému MasterCard pouze na základě toho, že představují dispozitivní způsob vypořádání transakcí.
- 97 Tento závěr není zpochybněn argumentací žalobkyň, podle níž neměla Komise zohlednit hypotézu, že systém MasterCard může lépe fungovat na základě zákazu zpoplatnění „*ex post*“ než na základě CMI, jelikož takový zákaz není výsledkem působení trhu a představuje tak „regulační“ zásah. Podle názoru žalobkyň tak Komise nesplnila svoji povinnost přezkoumat situaci hospodářské soutěže v případě neexistence dohody.
- 98 Taková argumentace vychází z nesprávného výkladu judikatury, podle níž mají-li být sporná dohoda, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě považovány za zakázané z důvodu narušování hospodářské soutěže, které je jejich výsledkem, je třeba přezkoumat působení hospodářské soutěže ve skutečném rámci, v němž by se nacházela, nebýt takové dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 28. května 1998, *Deere v. Komise*, C-7/95 P, Recueil, s. I-3111, bod 76, a citovaná judikatura).
- 99 Parametry tohoto srovnání musí být zajisté realistické. Komisi tudíž příslušelo přezkoumat, zda hypotéza, že systém MasterCard může fungovat bez CMI, je hospodářsky životaschopná a může tedy být pro účely srovnání zohledněna. Komise naopak neměla povinnost prokázat, že působení trhu přiměje vydávající a zúčtovací banky k tomu, aby se samy rozhodly přijmout pravidlo méně omezující hospodářskou soutěž než CMI.
- K objektivní nutnosti CMI jakožto mechanismu převodu peněžních prostředků ve prospěch vydávajících bank
- 100 Je proto nutné ověřit, zda se Komise mohla oprávněně domnívat, že pravidlo zakazující zpoplatnění „*ex post*“ stačí k tomu, aby mohl systém MasterCard fungovat – přičemž CMI by v tomto případě nebylo možné považovat za objektivně nutné – nebo zda, naopak, fungování tohoto systému vyžaduje mechanismus převodu finančních prostředků ve prospěch vydávajících bank.
- 101 Nejedná se o provedení srovnání, které má určit, zda systém MasterCard funguje efektivněji s CMI než pouze na základě zákazu zpoplatnění „*ex post*“. Postupovat tímto způsobem by totiž znamenalo zohlednit případné výhody CMI, což je součástí přezkumu podle čl. 81 odst. 3 ES, jak správně zdůrazňuje Komise (viz judikatura citovaná v bodě 80 výše, jakož i rozsudek Tribunálu ze dne 23. října 2003, *Van den Bergh Foods v. Komise*, T-65/98, Recueil, s. II-4653, bod 107).
- 102 V bodech 549 až 648 odůvodnění napadeného rozhodnutí se Komise domnívala, že CMI nejsou objektivně nutné, jelikož systém MasterCard může fungovat pouze na základě peněžitých odměn poskytovaných majiteli karet vydávajícím bankám a obchodníky zúčtovacím bankám a na základě poplatků hrazených vydávajícími a zúčtovacími bankami vlastníkovému systému.
- 103 Na podporu své analýzy se Komise opírala o okolnost, že pět otevřených systémů bankovních karet funguje v Evropě bez CMI. Komise rovněž odkázala na nulový dopad, jež mělo snížení mezibankovních poplatků uložené australskou centrální bankou na systém MasterCard (dále jen

„australský příklad“). Komise mimoto založila svoji analýzu na okolnosti, že karty MasterCard přinášejí bankám v rámci jejich činnosti spočívající ve vydávání karet kromě CMI i jiné příjmy a finanční výhody.

- 104 Žalobkyně a někteří vedlejší účastníci zpochybňují relevantnost důkazů předložených Komisí za účelem prokázání neexistence objektivní nutnosti CMI. Jejich kritika směřuje proti přístupu Komise, který je založen na posouzení pěti vnitrostátních systémů, které se od systému MasterCard liší jak svými vlastnostmi, tak i rozsahem. Nesouhlasí rovněž s relevantností australského příkladu. Někteří vedlejší účastníci kromě toho poukazují na problémy, které by měli v případě, že by fungovali v systému bez CMI pouze na základě zákazu zpoplatnění „*ex post*“. Potřeba nalézt jiné příjmy by vedla ke zvýšení poplatků účtovaných majitelům karet, ke snížení výhod ve formě služeb spojených s kartami MasterCard, jakož i k přechodu k alternativním výrobkům nebo službám. Tyto problémy by byly zvláště závažné pro malé finanční instituce nebo pro subjekty vykonávající pouze činnost spočívající ve vydávání karet.
- 105 Komise popírá opodstatněnost této kritiky. Zdůrazňuje zejména, že argumentaci žalobkyň týkající se pěti vnitrostátních systémů je třeba prohlásit za nepřijatelnou, jelikož je uvedena v příloze.
- 106 Vzhledem k tomu, že CMI představují mechanismus převodu finančních prostředků ve prospěch vydávajících bank, je třeba jejich objektivní nutnost pro fungování systému MasterCard přezkoumat v obecnějším kontextu zdrojů a hospodářských výhod, které bankám přináší jejich činnost spočívající ve vydávání karet.
- 107 V této souvislosti je třeba zdůraznit, že kreditní karty přinášejí vydávajícím bankám značné příjmy, které spočívají zejména v úrocích účtovaných majitelům karet. Z bodu 346 odůvodnění DON, na který odkazuje bod 612 odůvodnění napadeného rozhodnutí, tak vyplývá, že pro „vydávající banky může mít velký význam půjčování peněz prostřednictvím kreditních karet, zejména na trzích, na kterých jsou kreditní karty používány ve značné míře, jako ve Spojeném království, tedy v zemi s nejvyšším počtem kreditních karet MasterCard v oběhu“. Takový závěr se nachází i v poznámce pod čarou na straně 829 napadeného rozhodnutí, ve kterém se zdůrazňuje, že „například ve Spojeném království získávají vydávající banky 90 % svých příjmů ze zdrojů pocházejících od majitelů karet (zejména úroky) a pouze 10 % z mezibankovních poplatků“.
- 108 Co se týče debetních karet, Komise v bodech 347 a 348 odůvodnění DON, na které odkazuje bod 612 odůvodnění napadeného rozhodnutí, v podstatě uvedla, že z debetních karet plynuly bankám i jiné značné obchodní výhody než jen mezibankovní poplatky, neboť jim umožňovaly snížit počet hotovostních a šekových transakcí, a tedy náklady, které by jinak vznikly z manuálního zpracování takových platebních metod.
- 109 Je třeba konstatovat, že při existenci takových příjmů a výhod je málo pravděpodobné, že by v případě zrušení CMI velký počet bank ukončil nebo podstatným způsobem omezil vydávání karet MasterCard nebo změnil podmínky jejich vydávání takovým způsobem, že by majitelé těchto karet začali upřednostňovat jiné platební metody nebo karty vydávané v trojstranných systémech, což by mohlo ohrozit životaschopnost systému MasterCard.
- 110 Jinými slovy, pokud lze v systému, který funguje bez CMI, očekávat omezení výhod přiznaných majitelům karet nebo rentability vydávání karet, je možné oprávněně dojít k závěru, že takové omezení nemůže ohrozit životaschopnost systému MasterCard.
- 111 Tento závěr potvrzuje australský příklad, na který Komise odkázala v bodech 634 až 644 odůvodnění napadeného rozhodnutí. Vyplývá z nich totiž, že značné snížení mezibankovních poplatků systému v MasterCard uložené australskou centrální bankou nemělo podstatný vliv na jeho životaschopnost a zejména nezpůsobilo přechod k trojstranným systémům, i když se na tyto systémy právní úprava přijatá australskou centrální bankou nevztahovala.

- 112 Žalobkyně a někteří vedlejší účastníci se domnívají, že australský příklad není relevantním důkazem, neboť se zaprvé týká snížení a nikoli zrušení mezibankovních poplatků, zadruhé Komise neprokázala, že podmínky na australském trhu a trhu EHP jsou natolik podobné, aby umožnily srovnání, a zatřetí toto snížení mělo na majitele karet negativní dopad.
- 113 Je zajisté nesporné, že i podstatné snížení mezibankovních poplatků nemá stejný dosah jako hypotéza o fungování systému MasterCard bez mechanismu převodu finančních prostředků ze „zúčtovacího“ segmentu do „vydávajícího“ segmentu, která byla východiskem pro účely analýzy objektivní nutnosti CMI pro fungování systému MasterCard.
- 114 Stále však platí, že kdyby byl takový mechanismus objektivně nutný, jak uvádějí žalobkyně, mohlo by se důvodně očekávat, že značné snížení mezibankovních poplatků v Austrálii bude mít negativní dopad na fungování systému MasterCard.
- 115 Je třeba přitom konstatovat, že uvedené snížení takový negativní dopad nemělo. Co se týče konkurence trojstranných systémů, z bodu 636 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že „společný podíl American Express a Diners Club na trhu v Austrálii se tak pouze lehce zvýšil z 15 % na 17 % a poté se stabilizoval“. Stejně tak Komise nezaznamenala snížení činnosti systému MasterCard, ale naopak zvýšení jeho podílu na trhu, jakož i jeho obratu. I když, jak uznává Komise, se takové zvýšení může částečně vysvětlit zánikem konkurenčního systému, Komise byla přesto oprávněna, aniž se dopustila zjevně nesprávného posouzení, v bodě 641 odůvodnění napadeného rozhodnutí zdůraznit, že toto zvýšení „jednoznačně směřuje“ k popření opodstatněnosti argumentace žalobkyň vycházející ze zhroucení systému MasterCard, pokud by fungoval bez CMI.
- 116 Tento závěr není zpochybněn argumentací žalobkyň vycházející z toho, že nelze vycházet z předpokladu, že tržní podmínky v Austrálii a v EHP jsou natolik srovnatelné, že mezi nimi lze vytvořit věrohodné paralely.
- 117 Z napadeného rozhodnutí přitom vyplývá, že v EHP byl podíl Diners Club a American Express na trhu mnohem menší než v Austrálii (jejich podíl na trhu v Austrálii byl 17 % a 19 %, zatímco v EHP pouze 2 % a 3 %). Pokud tedy existují případné rozdíly v tržních podmínkách mezi Austrálií a EHP, tyto rozdíly nahrávají spíše tomu, že systém MasterCard je v Evropě více rezistentní vůči fungování bez CMI.
- 118 Pokud jde o tvrzení, že se situace majitelů karet v Austrálii po regulaci mezibankovních poplatků zhoršila, je sice pravda, že z důkazů předložených žalobkyněmi vyplývá, že snížení mezibankovních poplatků mohlo vést ke zvýšení nákladů účtovaných majitelům karet nebo ke snížení některých výhod.
- 119 Okolnost, že vydávající banky částečně přenesly na majitele karet snížení mezibankovních poplatků, nemá však sama o sobě žádný dopad na přezkum případné objektivní nutnosti CMI. Jinak by tomu bylo v případě, kdyby bylo patrné, že zvýšení nákladů účtovaných majitelům karet nebo omezení dříve poskytovaných výhod vedlo ke znatelnému omezení používání karet MasterCard a tak mohlo ohrozit životaschopnost tohoto systému. Jak bylo přitom zdůrazněno v bodě 115 výše, tak tomu nebylo.
- 120 S ohledem na výše uvedené mohla Komise oprávněně dojít k závěru, že CMI nejsou pro fungování systému MasterCard objektivně nutné.
- 121 Za těchto podmínek není nutné přezkoumat kritiku žalobkyň a vedlejších účastníků týkající se srovnání systému MasterCard s pěti vnitrostátními systémy bankovních karet, které fungují bez CMI.
- 122 Tato část žalobního důvodu tedy musí být zamítnuta.

b) K části žalobního důvodu vycházející z nesprávných posouzení při analýze účinků CMI na hospodářskou soutěž

123 Žalobkyně, podporované několika vedlejšími účastníky, tvrdí, že analýza účinků CMI na hospodářskou soutěž, kterou provedla Komise, je v několika ohledech chybná.

124 Komise navrhuje, aby tato část žalobního důvodu byla zamítnuta.

125 Je třeba připomenout, že v napadeném rozhodnutí Komise opřela existenci účinků omezujících hospodářskou soutěž ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES o skutečnost, že CMI přímo nebo nepřímo ovlivňují výši mezibankovních poplatků vybíraných vydávajícími bankami a že vzhledem k tomu, že zúčtovací banky mají tendenci přenést tyto náklady na obchodníky, stanovily minimální výši MSC. Komise z toho vyvodila, že výsledkem uplatňování CMI je omezení hospodářské soutěže na zúčtovacím trhu (body 410 a 522 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

126 Komise konkrétně:

- zdůraznila, že se CMI uplatňují na přeshraniční transakce v případě, že neexistují specifitější mezibankovní poplatky (body 412 až 415 odůvodnění napadeného rozhodnutí), na vnitrostátní transakce v případě, že neexistují vnitrostátní mezibankovní poplatky, nebo že slouží jako referenční zdroj při stanovení posledně uvedených poplatků (body 416 až 424 odůvodnění napadeného rozhodnutí);
- ze dvou kvantitativních analýz vyvodila účinky CMI na MSC (body 426 až 436 odůvodnění napadeného rozhodnutí) a z výpovědí obchodníků shromážděných v průběhu průzkumu, který sama provedla v roce 2004 (dále jen „průzkum trhu obchodníků“, body 437 a 438 odůvodnění napadeného rozhodnutí), vyvodila, že CMI jsou překážkou pro snížení MSC pod určitou úroveň;
- přihlédla k dopadu hospodářské soutěže na vydavatelský a mezisystémový trh, přičemž uvedla, že je v zájmu vydávajících bank nabízet karty, za které jsou stanoveny vysoké CMI, a že hospodářská soutěž, které podléhají systémy karet pro zákazníky bank, má negativní dopad na systémy nabízející nízké CMI (bod 461 až 491 odůvodnění napadeného rozhodnutí);
- v podstatě uvedla, že není v zájmu zúčtovacích bank vykonávat konkurenční tlak na snížení CMI (body 499 až 501 odůvodnění napadeného rozhodnutí);
- uvedla, že obchodníci nejsou schopni vykonávat dostatečný vliv na stanovení výše CMI (body 502 až 521 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

127 Jak bylo připomenuto v bodě 87 výše, při posouzení dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě podle čl. 81 odst. 1 ES se musí vzít v úvahu konkrétní rámec, ve kterém se projevují jejich účinky, a zejména hospodářský a právní kontext, v němž dotyčné podniky působí, povaha uvedených výrobků nebo služeb, jakož i skutečné podmínky fungování a struktura dotyčného trhu.

128 Kromě toho, jak bylo již zdůrazněno v bodě 98 výše, mají-li být sporná dohoda, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě považovány za zakázané z důvodu narušování hospodářské soutěže, které je jejich důsledkem, je třeba přezkoumat působení hospodářské soutěže ve skutečném rámci, v němž by se projevovalo, nebýt takové dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě.

K výtkám týkajícím se přezkumu působení hospodářské soutěže v případě neexistence CMI

129 Žalobkyně a někteří vedlejší účastníci tvrdí, že Komise nesplnila povinnost přezkoumat hospodářskou soutěž ve skutečném rámci, v němž by se nacházela, nebýt CMI. Vznášejí podstatě dvě výtky.

- 130 V rámci první výtky žalobkyně tvrdí, že mezi vydávajícími a zúčtovacími bankami neexistuje konkurenční vztah, čímž se snaží prokázat, že Komise nemohla dojít k závěru, že CMI omezují hospodářskou soutěž, neboť jejich neexistence by nevedla ke konkurenčnímu procesu, jehož výsledkem by bylo snížení mezibankovních poplatků. Připomínají, že systém MasterCard by bez dispozitivního vyrovnávacího mechanismu nemohl fungovat. Žalobkyně se rovněž domnívají, zaprvé, že Komise nesprávně usoudila, že v případě neexistence CMI budou zúčtovací a vydávající banky vyjednávat a že taková vyjednávání časem povedou k odstranění mezibankovních poplatků, a, zadruhé, že Komise ve svém odůvodnění zohlednila zákaz zpoplatnění „*ex post*“.
- 131 Tato výtka musí být odmítnuta.
- 132 Zaprvé, z důvodů uvedených v bodech 94 až 120 výše postačovala totiž skutečnost, že se hypotéza o fungování systému MasterCard bez CMI – pouze na základě pravidla zakazujícího zpoplatnění „*ex post*“ – jeví jako hospodářsky životaschopná, k tomu, aby Komise tuto hypotézu zohlednila v rámci analýzy účinků CMI na hospodářskou soutěž.
- 133 Zadruhé, co se týče kritiky odkazu v napadeném rozhodnutí na dvoustranné vyjednávání mezi vydávajícími a zúčtovacími bankami, je třeba zdůraznit, že i když Komise v bodě 460 odůvodnění napadeného rozhodnutí odkázala na taková vyjednávání, učinila tak hlavně z toho důvodu, aby poukázala na to, že v systému MasterCard fungujícím bez CMI by zúčtovatelé přijímající mezibankovní poplatky na dvoustranném základě riskovali, že přestanou být na zúčtovacím trhu konkurenceschopní, a že při neexistenci CMI by bylo proto možné očekávat, že se mezibankovní poplatky při vypořádání transakcí nebudou již časem vybírat.
- 134 Je třeba konstatovat, že taková analýza se nezdá být zjevně nesprávná. Lze se důvodně domnívat, že CMI tím, že umožňují transparentnost mezi zúčtovacími bankami ohledně výše mezibankovních poplatků uplatňovaných na transakce, ulehčují přenesení všech těchto poplatků nebo přinejmenším jejich podstatné části na obchodníky, přičemž zúčtovací banky mají jistotu, že související zvýšení MSC neovlivní jejich konkurenční postavení. Lze se však důvodně domnívat, že takovou jistotu nenajdeme v systému, který funguje bez CMI, a že přenesení mezibankovního poplatku přijatého na dvoustranném základě na obchodníka by mohlo ovlivnit konkurenční postavení předmětné zúčtovací banky.
- 135 V rámci druhé výtky žalobkyně a někteří vedlejší účastníci vytýkají Komisi, že neprokázala, že by zrušení CMI zvýšilo úroveň hospodářské soutěže mezi zúčtovacími bankami. Tuto výtku lze rozdělit na čtyři oblasti kritiky.
- 136 Na prvním místě se tvrdí, že Komise neprávem zohlednila hospodářskou soutěž mezi systémy, ačkoli tato soutěž nemá vliv na analýzu účinků CMI na hospodářskou soutěž mezi zúčtovateli. Rovněž se tvrdí, že jelikož se Komise výslovně opírala o omezení hospodářské soutěže z hlediska výsledku, nelze zohlednit odůvodnění napadeného rozhodnutí týkající se cíle CMI, popisovaného jako „minimální doporučená cena“.
- 137 Zaprvé je třeba konstatovat, že okolnost, uvedená Komisí v bodech 461 až 498 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že hospodářská soutěž mezi systémem MasterCard a ostatními systémy bankovních karet pro zákazníky bank vyústila do tlaku na zvyšování CMI, představuje relevantní skutečnost týkající se hospodářského kontextu ve smyslu judikatury citované v bodě 127 výše. Komise ji proto mohla platně zohlednit v rámci svého přezkumu účinků CMI na hospodářskou soutěž.
- 138 Zadruhé je třeba uvést, že v bodech 401 až 407 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise zdůraznila, že CMI měly „svou povahou pravděpodobně potenciál stanovovat ceny“ (bod 405 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Komise taktéž správně odmítla argumenty žalobkyň, že CMI sledovaly legitimní cíle nebo že neexistoval úmysl omezit hospodářskou soutěž. V bodě 407 odůvodnění napadeného rozhodnutí nicméně rozhodla, že „definitivně nerozhodne, zda CMI [platební organizace]

MasterCard představují omezení z hlediska cíle ve smyslu čl. 81 odst. 1 [ES]“, neboť bylo jasné prokázáno, „že CMI [platební organizace] MasterCard vedly k omezení nebo k citelnému narušení hospodářské soutěže na zúčtovacích trzích k újmě obchodníků“.

- 139 Protisoutěžní cíl a výsledek rozhodnutí sdružení podniků nejsou kumulativními, ale alternativními podmínkami pro posouzení, zda takové rozhodnutí spadá pod zákaz uvedený v čl. 81 odst. 1 ES. Alternativní povaha této podmínky vyznačená spojkou „nebo“ vede k nutnosti nejdříve uvážit samotný cíl rozhodnutí s ohledem na hospodářský kontext, ve kterém má být uplatňováno. Nicméně v případě, že analýza znění rozhodnutí neodhalí dostatečný stupeň škodlivosti ve vztahu k hospodářské soutěži, je pak třeba přezkoumat jeho účinky, a aby toto rozhodnutí podléhalo zakazu, musí existovat skutečnosti prokazující, že hospodářská soutěž byla buď vyloučena, nebo omezena či narušena citelným způsobem. Není nezbytné zkoumat účinky rozhodnutí, jestliže je prokázán jeho protisoutěžní cíl (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 6. října 2009, GlaxoSmithKline Services a další v. Komise, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, Sb. rozh. s. I-9291, bod 55).
- 140 V tomto ohledu není od věci zdůraznit, že čl. 81 odst. 1 písm. a) ES výslovně stanoví, že omezením hospodářské soutěže jsou opatření, která přímo nebo nepřímo určují nákupní nebo prodejní ceny, a že podle ustálené judikatury je cílem čl. 81 odst. 1 písm. a) ES zakázat podnikům narušovat normální vývoj cen na trhu (rozsudek Tribunálu ze dne 10. března 1992, ICI v. Komise, T-13/89, Recueil, s. II-1021, bod 311).
- 141 Vzhledem k tomu, že se Komise výslovně neopírala o existenci omezení hospodářské soutěže z hlediska cíle, je třeba za použití judikatury citované v bodě 98 výše za účelem ověření, zda CMI představují omezení hospodářské soutěže z hlediska výsledku, přezkoumat hospodářskou soutěž ve skutečném rámci, ve kterém by působila bez uvedených CMI.
- 142 Na druhém místě žalobkyně v podstatě tvrdí, že okolnost, že CMI ovlivňují výši MSC, nemá nicméně dopad na hospodářskou soutěž mezi zúčtovateli, jelikož se tyto poplatky uplatňují na všechny zúčtovatele stejně a působí jako náklady, které jsou všem společné. Zákaz zpoplatnění „*ex post*“ by tak vedl k uložení CMI v nulové výši, které by byly z pohledu hospodářské soutěže ekvivalentní a stejně tak transparentní jako aktuální CMI, přičemž jediným rozdílem by byla jejich výše.
- 143 Takovou argumentaci nelze přijmout. Uznává-li se, že CMI stanoví spodní hranici MSC a jestliže Komise mohla oprávněně konstatovat, že systém MasterCard fungující bez CMI by byl nadále hospodářsky životaschopný, vyplývá z toho nutně, že CMI mají omezující účinky na hospodářskou soutěž. Ve srovnání se zúčtovacím trhem, jenž funguje bez nich, CMI totiž omezují tlak, který mohou vykonávat obchodníci na zúčtovací banky při vyjednávání o MSC, tím, že snižují možnosti poklesu cen pod určitou úroveň.
- 144 Na třetím místě, jeden z vedlejších účastníků tvrdí, že Komise neprokázala, že CMI stanovují spodní hranici MSC, jelikož CMI se nutně zcela nepřenáší na obchodníky.
- 145 Zprvé, předtím, než bude posouzena opodstatněnost této argumentace, je vhodné odpovědět na výtky žalobkyně, které byly formálně předloženy v rámci druhé části jejich čtvrtého žalobního důvodu a které kritizují některé důkazy použité Komisí v rámci jejího dokazování.
- 146 Žalobkyně zprvé napadají odkaz učiněný v bodě 438 odůvodnění napadeného rozhodnutí na prohlášení petrolejářské společnosti, řetězce supermarketů ve Spojeném království, letecké společnosti a obchodu s nábytkem, podle nichž CMI brání tomu, aby mohli vykonávat konkurenční tlak na zúčtovací banky. Žalobkyně mají za to, že se Komise selektivně opírala pouze o prohlášení obchodníků, která podporovala její analýzu, a nezohlednila důležitá prohlášení v opačném smyslu, uvedená v ODon.

- 147 Z prohlášení uvedených v ODON sice vyplývá, že mezi zúčtovately existuje hospodářská soutěž o zákazníky-obchodníky. Neodporuje to však prohlášením uvedeným v bodě 438 odůvodnění napadeného rozhodnutí nebo obecně odůvodnění Komise. Okolnost, že probíhá hospodářská soutěž o cenu MSC do úrovně přičitatelné existenci CMI, nijak totiž nebránila Komisi, aby konstatovala, že se na CMI vztahuje čl. 81 odst. 1 ES.
- 148 Žalobkyně zadruhé tvrdí, že průzkum trhu mezi obchodníky je neplatným důkazem, kterým nelze odůvodnit závěry Komise.
- 149 Je třeba zdůraznit, že průzkum trhu mezi obchodníky Komise hlavně použila k odůvodnění třech závěrů. Především, jak bylo zdůrazněno v bodech 146 a 147 výše, Komise se opírala o prohlášení obchodníků dotázaných v rámci tohoto průzkumu za účelem prokázání, že CMI brání tomu, aby obchodníci mohli vykonávat konkurenční tlak na zúčtovací banky.
- 150 Dále, Komise z tohoto průzkumu vyvodila, že obchodníci nejsou schopni vykonávat dostatečný nátlak na výši CMI z důvodu, že důležitým prvkem při přijímání plateb kartou obchodníky je přitažlivost, kterou představují karty pro spotřebitele, a že tudíž odmítnutí tohoto způsobu placení nebo diskriminace v této souvislosti může mít negativní dopad na jejich zákazníky. Tento druhý závěr byl kromě jiných důkazů použit Komisí v rámci vymezení výrobového trhu (body 289 a 290 odůvodnění napadeného rozhodnutí), dokazování existence omezujících účinků CMI na hospodářskou soutěž (body 506 a 513 odůvodnění napadeného rozhodnutí), jakož i k tomu, aby Komise mohla vyvrátit opodstatněnost ekonomické teorie předložené žalobkyněmi, která měla odůvodnit přispění CMI k technickému a hospodářskému pokroku ve smyslu první podmínky čl. 81 odst. 3 ES (bod 704 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 151 Konečně, v rámci analýzy, zda metody pro stanovení CMI splňují druhou podmínku čl. 81 odst. 3 ES, Komise jen pro úplnost rovněž odkázala na průzkum trhu mezi obchodníky, aby mohla v podstatě tvrdit, že není jisté, že obchodníci mohou využívat období bezplatného financování nákupů spojeného s kreditními kartami a debetními kartami s odloženou splatností (bod 742 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 152 Ve své ODON žalobkyně kritizovaly metodu, kterou použila Komise při provádění průzkumu trhu mezi obchodníky, jakož i závěry, které z něho vyvodila. Žalobkyně rovněž předložily dva průzkumy týkající se přijímání platebních karet obchodníky. Komise odpověděla na komentáře žalobkyň a jasně vyjádřila svou kritiku vůči průzkumům předloženým žalobkyněmi v přílohách 2 a 3 napadeného rozhodnutí. Tato analýza Komise je ve stručnosti zpochybňována v žalobě, která v tomto ohledu odkazuje na přílohu A.15 žaloby („Přijímání platebních karet obchodníky – vyvrácení kritiky Komise“).
- 153 Kritika žalobkyň se patrně týká jak spolehlivosti průzkumu trhu mezi obchodníky, tak opodstatněnosti závěrů Komise, které z něho vyvodila.
- 154 K posouzení spolehlivosti důkazu je třeba zohlednit zejména okolnosti jeho vyhotovení, komu je dokument určen a jeho obsah (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 27. září 2006, Dresdner Bank a další v. Komise, T-44/02 OP, T-54/02 OP a T-56/02 OP, T-60/02 OP a T-61/02 OP, Sb. rozh. s. II-3567, bod 121, a citovaná judikatura).
- 155 Je třeba konstatovat, že ze znění příloh 2 a 3 napadeného rozhodnutí nebo přílohy A.15 žaloby nevyplývá nic, co by zpochybnilo spolehlivost průzkumu trhu mezi obchodníky.
- 156 Konkrétně, okolnost, že Komise postupovala prostřednictvím dotazníků na základě článku 18 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 [ES] a 82 [ES] (Úř. věst. 2003, L 1, s 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205), přičemž tak odhalila svoji identitu dotázaným obchodníkům, nelze považovat za okolnost, která by mohla zpochybnit objektivitu získaných odpovědí. Co se týče kritiky vycházející z převahy velkých obchodníků ve vzorku použitém

Komisi, stačí uvést, že rozhodnutí zaměřit se na obchodníky, kteří mohou vykonávat největší tlak na výši CMI, se nezdá být ze strany Komise zjevně chybným, vezmou-li se v úvahu okolnosti projednávaného případu.

- 157 Pokud jde o opodstatněnost závěrů, které Komise vyvodila z průzkumu trhu mezi obchodníky, kromě toho, co již bylo zdůrazněno v bodech 146 a 147 výše, je v tomto stádiu důležitá pouze kritika formulovaná vůči konstatování, že obchodníci nemohou vykonávat dostatečný tlak na výši CMI. Je třeba konstatovat, že Komise mohla oprávněně dojít k tomuto závěru na základě odpovědí na své dotazníky. Z bodu 22 přílohy 2 napadeného rozhodnutí tak vyplývá, že naprostá většina obchodníků (91 %) uvedla, že nikdy neodmítla přijmout kartu jako platební prostředek. Obchodníci rovněž uvedli, že hlavní důvody, které je vedou k přijímání karet, nejsou spojeny ani tak s transakčními výhodami jako se skutečností, že většina zákazníků vlastní konkrétní kartu (90 %) a s nutností zachovat dojem společnosti pečující o zákazníky (67 %).
- 158 Nelze zajisté popřít, jak v podstatě tvrdí žalobkyně, že riziko, že obchodníci budou odmítat karty nebo odrazovat od jejich používání, může představovat tlak na žalobkyně při stanovení výše CMI. Komise však mohla, aniž se dopustila zjevně nesprávného posouzení, tento tlak kvalifikovat jako nedostatečný, jelikož působí pouze nad maximálním prahem tolerance obchodníků, kdy jsou transakční náklady větší než negativní účinky odmítnutí přijmout tento platební prostředek nebo než diskriminace v tomto ohledu vůči jejich zákazníkům. Žalobkyně to v podstatě samy uznávají, když vysvětlují, že v rámci metody používané ke stanovení výše CMI pro kreditní a debetní karty s odloženou splatností se „snaží odpovědět na otázku: „Do jaké výše bychom mohly [CMI] vyhnat, aniž bychom měly vážné problémy s přijímáním karet, kdyby obchodníci řekli, že již nechtějí tento výrobek, nebo kdyby začali odrazovat zákazníky od používání karty buď účtováním příplatku nebo poskytnutím slevy v případě platby v hotovosti““ (bod 175 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 159 Zadruhé, pokud jde o argumentaci předloženou jedním z vedlejších účastníků, která vychází z toho, že se Komise neprávem domnívala, že CMI stanoví spodní hranici MSC, ačkoli některé důkazy tomuto závěru odporují, je třeba především vyvrátit tvrzení, že po přijetí napadeného rozhodnutí nedošlo ke snížení výše MSC nebo maloobchodních cen, jelikož toto tvrzení se zakládá na skutkových okolnostech, které nastaly po uvedeném přijetí a které tedy nemají žádný dopad na legalitu přijatého aktu.
- 160 Tento vedlejší účastník odkazuje mimo jiné především na okolnost, že v případě transakce „on-us“ je na bance, zda přeneše částku mezibankovního poplatku na obchodníka. Dále tvrdí, že z příkladů použitých Komisí v napadeném rozhodnutí vyplývá, že CMI se na obchodníky vždy nepřenáší. Konečně poznamenává, že srovnávání prováděné ve Španělsku po několik let dokazuje, že částka MSC je v průměru nižší než částka CMI.
- 161 Pokud jde především o odkaz na transakce „on-us“ (interní transakce), je třeba připomenout, že se jedná o případy, kdy banka zúčtovává transakce provedené kartami, které sama vydala. Je nesporné, že banka není v takovém případě odpovědná jiné bance za částku mezibankovních poplatků a že je pro ni tudíž mnohem jednodušší tuto částku nepřenášet na MSC. S ohledem na velmi vysoký počet finančních institucí účastnících se systému MasterCard, je nicméně třeba uvést, že takové transakce „on-us“ mohou tvořit pouze obtížně předvídatelný zlomek všech transakcí provedených u obchodníka. Není tedy jisté, zda transakce „on-us“ mohou mít skutečný dopad na výši MSC účtovaných v systému velikosti MasterCard.
- 162 Pokud jde dále o důkazy, o které se Komise opírala v napadeném rozhodnutí v rámci druhé kvantitativní analýzy, kterou provedla, a které jsou shrnuty v bodech 432 až 436 odůvodnění napadeného rozhodnutí, je třeba uvést, že byl srovnán podíl CMI v MSC účtovaných 17 zúčtovacími bankami jejich nejmenším a největším obchodníkům. Z této analýzy vyplývá, že z celkového počtu 17 zúčtovacích bank jich 12 účtovalo i svým největším obchodníkům MSC vyšší než CMI. Co se týče nejmenších obchodníků, částka MSC byla vždy vyšší než částka CMI. Bylo rovněž zjištěno, že průměrný podíl CMI v MSC byl 84,27 % u větších obchodníků a 45,97 % u menších obchodníků.

- 163 Po posouzení této analýzy lze mít za to, že Komise mohla oprávněně dojít v bodě 435 odůvodnění napadeného rozhodnutí k závěru, že „CMI [platební organizace] MasterCard stanovují spodní hranici nákladů malých i velkých obchodníků“. Opodstatněnost tohoto závěru mimo jiné potvrzují výpovědi obchodníků uvedené v bodě 146 výše.
- 164 Několik příkladů, kdy jsou MSC nižší než CMI, nemůže vyvrátit opodstatněnost tohoto závěru. Jak správně uvádí Komise v bodě 450 odůvodnění napadeného rozhodnutí, okolnost, že zúčtovací banka je připravena „absorbovat“ část CMI nevylučuje, že tyto poplatky ovlivňují cenu MSC. Zaprvé, toto platí pouze vůči části obchodníků, kteří mají zvláště významné vyjednávací postavení. Zadruhé, lze se legitimně domnívat, že i v případě těchto obchodníků by účtovaná cena byla bez CMI ještě nižší, jelikož zúčtovací banky by mohly nabídnout větší snížení.
- 165 Pokud jde konečně o argument vycházející ze situace ve Španělsku, je třeba konstatovat, že z dokumentů předložených dotčeným vedlejším účastníkem v příloze jeho spisu vedlejšího účastníka vyplývá, že se účtované částky MSC rovnaly částkám CMI nebo byly dokonce nižší. Takový argument nemůže však sám o sobě prokázat, že závěr Komise ohledně vlivu CMI na MSC byl chybný. Vzhledem k tomu, že skutečnosti uvedené v bodech 162 a 163 výše mají prokázat, že v jiných členských státech Unie CMI stanoví spodní hranici MSC, argumentace Komise v bodech 452 a 453 odůvodnění napadeného rozhodnutí, podle které lze situaci ve Španělsku vysvětlit vnitrostátními zvláštnostmi, se tedy nezdá být zjevně nesprávná. Mimoto lze důvodně předpokládat, že i v takovém případě by zúčtovací banky mohly nabídnout MSC v nižší částce, pokud by byly CMI zrušeny.
- 166 Konečně, na čtvrtém místě, je třeba odmítnout argumentaci žalobkyň vycházející z toho, že Komise jednoznačně neprokázala vliv CMI na ceny placené konečným spotřebitelem. Zaprvé se lze důvodně domnívat, že zvýšení částky MSC je přinejmenším částečně přenášeno obchodníky na konečného spotřebitele. Zadruhé je taková argumentace každopádně irelevantní, jelikož okolnost, že CMI mohou omezovat konkurenční tlak, který mohou vykonávat obchodníci na zúčtovací banky, stačí k prokázání existence omezujících účinků na hospodářskou soutěž ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES.
- 167 S ohledem na výše uvedené je třeba tuto druhou výtku rovněž odmítnout.
- K výtkám souvisejícím s přezkumem výrobního trhu
- 168 Žalobkyně, jakož i někteří vedlejší účastníci Komisi v podstatě vytýkají, že ve svém odůvodnění nezohlednila duální povahu trhu, a napadají vymezení výrobního trhu provedené Komisi.
- 169 Na prvním místě, pokud jde o kritiku týkající se vymezení výrobního trhu provedené Komisí, je třeba zaprvé připomenout, že podle ustálené judikatury může být vymezení relevantního trhu v rozsahu, ve kterém s sebou nese komplexní hospodářská posouzení učiněná Komisí, předmětem pouze omezeného přezkumu soudem Unie (viz v tomto smyslu rozsudky Tribunálu ze dne 30. března 2000, *Kish Glass v. Komise*, T-65/96, Recueil, s. II-1885, bod 64, a ze dne 6. června 2002, *Airtours v. Komise*, T-342/99, Recueil, s. II-2585, bod 26).
- 170 Zadruhé je třeba zdůraznit, že trh, který má být zohledněn, zahrnuje všechny výrobky, které mohou svými vlastnostmi zvláště uspokojit stálé potřeby a jsou málo zaměnitelné s jinými výrobky (rozsudek Soudního dvora ze dne 9. listopadu 1983, *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin v. Komise*, 322/81, Recueil, s. 3461, bod 37). Soudní dvůr konkrétně rozhodl, že z pojmu „výrobní trh“ vyplývá, že účinná hospodářská soutěž může existovat mezi výrobky, které jsou jeho součástí, což předpokládá dostatečný stupeň zaměnitelnosti mezi všemi výrobky, které jsou součástí téhož trhu (rozsudek Soudního dvora ze dne 13. února 1979, *Hoffmann-La Roche v. Komise*, 85/76, Recueil, s. 461, bod 28).
- 171 Je třeba rovněž zdůraznit, že vymezení relevantního trhu nehraje v rámci použití článku 81 ES stejnou roli, jako v rámci použití článku 82 ES. V rámci použití článku 82 ES je odpovídající vymezení relevantního trhu nezbytnou a předběžnou podmínkou pro posouzení údajně protisoutěžního chování, neboť před

prokázáním existence zneužití dominantního postavení je třeba prokázat existenci dominantního postavení na daném trhu, což předpokládá, že tento trh je předtím vymezen. V rámci použití článku 81 ES je třeba vymezit relevantní trh proto, aby bylo možno určit, zda dotčená dohoda, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě mohou ovlivnit obchod mezi členskými státy a zda je jejich cílem nebo výsledkem vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na společném trhu. To je důvod, pro který v rámci použití čl. 81 odst. 1 ES žalobní důvody vyjádřené vůči vymezení trhu Komisí nemohou mít samostatný rozměr ve vztahu k žalobním důvodům týkajícím se ovlivnění obchodu mezi členskými státy a narušení hospodářské soutěže. Bylo rovněž rozhodnuto, že zpochybnění vymezení relevantního trhu je neúčinné, jestliže Komise správně na základě dokumentů uvedených v napadeném rozhodnutí učinila závěr, že předmětná dohoda narušovala hospodářskou soutěž a mohla ovlivnit citelným způsobem obchod mezi členskými státy (viz rozsudek Tribunálu ze dne 11. prosince 2003, *Adriatica di Navigazione v. Komise*, T-61/99, Recueil, s. II-5349, bod 27, a citovaná judikatura).

- 172 Jak bylo uvedeno v bodech 21 až 23 výše, Komise se domnívala, že čtyřstranné systémy bankovních karet působí na třech různých trzích, a to na mezisystémovém, vydavatelském a zúčtovacím, a opírala se o omezující účinky CMI na zúčtovacím trhu.
- 173 Je třeba konstatovat, že takové vymezení není zjevně chybné a že jeho zpochybnování žalobkyněmi a vedlejšími účastníky se nejeví jako přesvědčivé.
- 174 Žalobkyně v podstatě tvrdí, že Komise chybně konstatovala existenci autonomního zúčtovacího trhu, jelikož čtyřstranný systém na základě spojené poptávky držitelů karet a obchodníků poskytuje jedinou službu.
- 175 Takovou argumentaci je třeba odmítnout, jelikož se Komise nedopustila žádného zjevně nesprávného posouzení tím, že v bodech 260 až 265 odůvodnění napadeného rozhodnutí došla k závěru, že v odpověď na spojenou poptávku obchodníků a majitelů karet se neposkytuje jediná služba.
- 176 Je zajisté nesporné, že mezi segmenty „vydávání“ a „zúčtování“ existují určitá propojení, jakým je vzájemně se doplňující charakter vydavatelských a zúčtovacích služeb a přítomnost nepřímých účinků dané sítě, jelikož rozsah přijímání karet obchodníky a počet karet v oběhu se navzájem ovlivňují.
- 177 Je však třeba zdůraznit, že i přes tuto doplňkovost se mohou služby poskytované majitelům karet lišit od služeb poskytovaných obchodníkům a kromě toho majitelé karet a obchodníci vykonávají na vydávající a zúčtovací banky rozdílné konkurenční tlaky.
- 178 Tento závěr není zpochybněn okolností, uvedenou některými vedlejšími účastníky, která vychází z toho, že vydávající banky poskytují obchodníkům služby, jakými je záruka úhrady v případě podvodu, nezaplacení nebo platební neschopnosti. I když jsou takové služby ve skutečnosti poskytovány vydávajícími bankami, děje se tak prostřednictvím zúčtovacích bank. Jinými slovy, v souvislosti s poskytováním těchto služeb nevykonávají obchodníci konkurenční tlak přímo na vydávající banky.
- 179 Jeden z vedlejších účastníků Komisi rovněž vytýká, že v rámci své analýzy omezujících účinků CMI na hospodářskou soutěž nezohlednila ostatní způsoby placení, buď v kontextu jediného trhu se systémy bankovních karet nebo každopádně z hlediska vykonávání konkurenčního tlaku.
- 180 Taková argumentace musí být rovněž odmítnuta. Konkurenční tlak jiných platebních metod má zajisté vliv na výši CMI, jelikož není v zájmu žalobkyň ani bank, aby tyto poplatky byly stanoveny v takové výši, že obchodníci začnou upřednostňovat jiné platební metody. Jak však bylo zdůrazněno v bodech 157 a 158 výše, Komise mohla, aniž se dopustila zjevně nesprávného posouzení, uvést v bodech 504 a 506 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že vliv tohoto tlaku je nedostatečný s ohledem na přednost, kterou dávají spotřebitelé platbě kartou, a riziko ztráty transakcí, které může znamenat diskriminaci ve prospěch jiných platebních metod.

181 Na druhém místě, pokud jde o kritiku týkající se toho, že Komise nezohlednila duální povahu trhu, je třeba uvést, že v tomto rámci žalobkyně zdůrazňuje hospodářské výhody, které vyplývají z CMI. Žalobkyně tak v zásadě uvádějí, že CMI mohou optimalizovat fungování systému MasterCard tím, že financují náklady určené na podporu přijímání karet a jejich používání. Odvozují z toho, zaprvé, že není v zájmu bank stanovit CMI na nadměrné úrovni, a, zadruhé, že obchodníci mají z CMI prospěch. Žalobkyně Komisi rovněž vytýkají, že nepřihlédla k dopadu svého rozhodnutí na držitele karet a soustředila se pouze na obchodníky. V této souvislosti několik vedlejších účastníků dodává, že v systému fungujícím bez CMI by byli nuceni omezit výhody poskytované držitelům karet nebo dokonce omezit svoji činnost.

182 Taková kritika je irelevantní v rámci žalobního důvodu vycházejícího z porušení čl. 81 odst. 1 ES, jelikož v sobě zahrnuje vyvážení omezujících účinků CMI na hospodářskou soutěž, oprávněně konstatovaných Komisí, případnými hospodářskými výhodami, které z nich mohou vyplývat. Přitom k vyvážení prosoutěžních a protisoutěžních aspektů omezení může dojít pouze ve specifickém rámci čl. 81 odst. 1 ES (viz v tomto smyslu rozsudek Van den Bergh Foods v. Komise, bod 101 výše, bod 107, a citovaná judikatura).

K výtce týkající se přezkumu ekonomických důkazů předložených během správního řízení

183 Žalobkyně Komisi vytýkají, že nepřezkoumala nebo neopověděla na ekonomické důkazy, které předložily během správního řízení. Na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, by měla být tato kritika, uvedená v jejich žalobě, považována za přípustnou. To samé platí pro důkazy přiložené k žalobě v rozsahu, v němž se vztahují ke skutkovým otázkám, na rozdíl od argumentů Komise uvedených v příloze žalobní odpovědi ale nikoli v samotné žalobní odpovědi.

184 Z judikatury citované v bodech 68 až 70 výše vyplývá, že ačkoliv text žaloby lze podpořit a doplnit v konkrétních bodech odkazy na určité výňatky z písemností, které tvoří její přílohu, obecný odkaz na ostatní písemnosti, byť přiložené k žalobě, nemůže zhojit neexistenci základních prvků v žalobě.

185 Je nutné konstatovat, že výtka žalobkyň je v žalobě uvedena zvlášť stručně a že argumentace, která ji podporuje, se ve skutečnosti nachází v přílohách A.13 („Komentáře k hospodářským aspektům rozhodnutí Evropské komise o mezibankovních poplatcích [platební organizace] MasterCard za přeshraniční transakce, oznámenému dne 19. prosince 2007“), A.14 („Komentáře k příloze 4 rozhodnutí Komise“) a A.15 („Přijímání platebních karet obchodníky – vyvrácení kritiky Komise“), vyhotovených různými odborníky na základě ekonomických důkazů předložených během správního řízení, na které žalobkyně obecně odkázaly.

186 V bodech 52 až 54 žaloby se tak žalobkyně omezují na tvrzení, že během správního řízení předložily důležité ekonomické argumenty, s nimiž Komise nesouhlasila a zkreslila je, a že „závěry [jejich] ekonomů“ podporují jejich právní analýzu, podle níž se Komise „dopustila pochybení zejména tím, že došla k závěru, že mezibankovní poplatek omezuje hospodářskou soutěž, že se soustředila na vliv mezibankovního poplatku (nebo jeho rozdílných úrovní) na MSC, aniž přezkoumala jeho vliv na náklady držitelů karet, přičemž popřela, že je třeba na základě mechanismu stanovit úroveň mezibankovního poplatku, která maximalizuje objem transakcí, a odhlédla od toho, že to zvyšuje spokojenost spotřebitele“.

187 Je proto třeba konstatovat, že i když žaloba obsahuje výtku žalobkyň, neobsahuje argumentaci na její podporu.

188 Komise tedy správně uvádí, že z textu žaloby nevyplývají skutečnosti, které by byly dostatečně přesné k tomu, aby Tribunál mohl provést svůj přezkum a aby si připravila svoji obhajobu.

189 Z toho vyplývá, že Tribunálu nepřísluší vyhledávat v přílohách A.13 až A.15 argumentaci žalobkyň, kterou by mohl pokládat za podporu této výtky, a dále, že tato výtka musí být odmítnuta jako nepřípustná na základě čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu, jelikož neobsahuje základní prvky umožňující Tribunálu provést jeho přezkum a Komisi zajistit svoji obhajobu.

190 Navíc je třeba zdůraznit, že projednávaná výtka v rozsahu, v němž patrně kritizuje Komisi za to, že nezohlednila ekonomické argumenty prokazující výhody CMI pro systém MasterCard, držitele karet nebo spotřebitele obecně, je v rámci žalobního důvodu vycházejícího z porušení čl. 81 odst. 1 ES irelevantní. Takové úvahy, pokud jsou dostatečně průkazné, lze totiž každopádně zohlednit jen v rámci přezkumu šetření Komise ohledně CMI podle čl. 81 odst. 3 ES.

K výtce týkající se odůvodnění napadeného rozhodnutí

191 Někteří vedlejší účastníci namítají, že napadené rozhodnutí je neplatné z důvodu nedostatečného odůvodnění, jelikož Komise v něm neodůvodnila svoji změnu přístupu vzhledem k předcházejícímu rozhodnutí týkajícímu se účinků CMI, a to rozhodnutí ze dne 24. července 2002 v řízení podle článku 81 [ES] (comp/29.373 – Visa international) (dále jen „rozhodnutí Visa II“). Připomínají, že Komise v tomto rozhodnutí připustila, že CMI představují peněžitou odměnu mezi bankami, které musí v rámci vypořádání transakce provedené platební kartou navzájem spolupracovat, a nemohou si proto zvolit partnera, a mimoto že vydavatel poskytuje prostřednictvím zúčtovatele služby ve prospěch obchodníka. V projednávané věci přitom Komise uznává potřebu dispozitivního mechanismu, když poukazuje na zákaz zpoplatnění „*ex post*“, ale vyslovuje domněnku vůči jakýmkoliv CMI.

192 V každém případě, aniž je třeba rozhodnout o přípustnosti takové výtky, stačí zdůraznit, že tato výtka vychází z chybného předpokladu. I když se v rozhodnutí Visa II Komise domnívala, že CMI Visa mohou být předmětem výjimky na základě čl. 81 odst. 3 ES, došlo k tomu poté, co dospěla k závěru, že omezují hospodářskou soutěž zejména mezi zúčtovacími bankami (bod 68 odůvodnění rozhodnutí Visa II). Komise se rovněž domnívala, že CMI nejsou pro fungování systému Visa objektivně nutné (body 58 až 60 odůvodnění rozhodnutí Visa II). To je v podstatě analýza, ze které vychází Komise v napadeném rozhodnutí, pokud jde o přezkum CMI MasterCard na základě čl. 81 odst. 1 ES. Projednávaná výtka tak vychází ze srovnání odůvodnění, která mají odlišný předmět, a to analýzu, zaprvé, omezujících účinků CMI žalobkyň na hospodářskou soutěž podle čl. 81 odst. 1 ES v rámci napadeného rozhodnutí a, zadruhé, splnění podmínek čl. 81 odst. 3 ES v rámci rozhodnutí Visa II.

193 Tuto výtku je proto třeba odmítnout a z tohoto důvodu i zamítnout první žalobní důvod jako celek.

2. Ke druhému žalobnímu důvodu vycházejícími z porušení čl. 81 odst. 3 ES

194 Žalobkyně uvádí, že tento žalobní důvod má dvě části. V rámci první části žalobkyně vytýká Komisi, že jim uložila nadměrné důkazní břemeno ohledně prokázání splnění podmínek čl. 81 odst. 3 ES. Ve druhé části žalobkyně tvrdí, že analýza uvedených podmínek provedená Komisí je stížena vadou spočívající ve zjevně nesprávných posouzeních.

195 Co se týče první části žalobního důvodu, žalobkyně v podstatě tvrdí, že Komise měla analyzovat vznesené argumenty a důkazy pouze na základě vážení pravděpodobností. Argumenty předložené žalobkyněmi během správního řízení měly Komisi přesvědčit, aniž musely podat vysvětlení nebo odůvodnění, že prokázaly, že CMI splňují podmínky čl. 81 odst. 3 ES. Žalobkyně rovněž tvrdí, že se uplatní zásada *in dubio pro reo* a že tudíž v případě pochybností měla Komise rozhodnout v jejich prospěch. Konečně někteří vedlejší účastníci v podstatě tvrdí, že napadené rozhodnutí má za následek, že žalobkyně musí odůvodnit spíše stanovení CMI na konkrétní úrovni, než vhodnost metodologie použité za účelem jejich stanovení, což se rovná nadměrnému důkaznímu břemenu.

196 Jak připomíná článek 2 nařízení č. 1/2003, podniky nebo sdružení podniků, které chtějí využít ustanovení čl. 81 odst. 3 ES, nesou důkazní břemeno, že podmínky v uvedeném odstavci jsou splněny. V důsledku toho osoba, která se dovolává čl. 81 odst. 3 ES, musí prostřednictvím přesvědčivých argumentů a důkazů prokázat, že tyto podmínky jsou splněny (viz rozsudek Tribunálu ze dne 27. září 2006, GlaxoSmithKline Services v. Komise, T-168/01, Sb. rozh. s. II-2969, bod 235, a citovaná judikatura).

- 197 Komise musí adekvátním způsobem tyto argumenty a důkazy přezkoumat a musí tedy zjistit, zda prokazují, že podmínky použití čl. 81 odst. 3 ES jsou splněny. V některých případech tyto argumenty a důkazy mohou vést k povinnosti poskytnout vysvětlení nebo odůvodnění, přičemž pokud tato povinnost není splněna, lze učinit závěr, že důkazní břemeno, které nese osoba dovolávající se čl. 81 odst. 3 ES, bylo splněno. Komise musí v takových případech tyto argumenty a důkazy vyvrátit (viz rozsudek GlaxoSmithKline Services v. Komise, bod 196 výše, bod 236, a citovaná judikatura).
- 198 Vzhledem k tomu, že není možné abstraktním způsobem analyzovat, zda Komise porušila judikaturu citovanou v bodě 197 výše, je třeba obě dvě části tohoto žalobního důvodu přezkoumat společně.
- 199 Každé rozhodnutí sdružení podniků, které svými účinky nebo cílem omezuje hospodářskou soutěž, může v zásadě těžit z výjimky na základě čl. 81 odst. 3 ES (viz v tomto smyslu rozsudek GlaxoSmithKline Services v. Komise, bod 196 výše, bod 233, a citovaná judikatura).
- 200 Použití tohoto ustanovení podléhá určitým podmínkám, jejichž splnění je současně nezbytné a dostatečné. Je třeba, zaprvé, aby rozhodnutí nebo kategorie rozhodnutí sdružení podniků přispívala ke zlepšení výroby nebo distribuce výrobků anebo k podpoře technického či hospodářského pokroku, zadruhé, aby byl spotřebitelům vyhrazen přiměřený podíl na výhodách z toho vyplývajících, zatřetí, aby se příslušným podnikům neukládalo žádné omezení, jež není nezbytné, a začtvrté, aby jim neumožňovala vyloučit hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části výrobků tímto dotčených (viz v tomto smyslu rozsudek GlaxoSmithKline Services v. Komise, bod 196 výše, bod 234, a citovaná judikatura).
- 201 Je třeba připomenout, že soud, kterému byl předložen návrh na zrušení rozhodnutí vydaného v řízení podle čl. 81 odst. 3 ES, provádí v rozsahu, v němž se zabývá komplexními hospodářskými posouzeními, přezkum omezený, pokud jde o věc samou, na ověření věcné správnosti skutkových zjištění, neexistence zjevně nesprávného posouzení těchto skutkových zjištění a správnosti právních kvalifikací, které jsou z nich dovozeny (viz rozsudek GlaxoSmithKline Services v. Komise, bod 196 výše, bod 241, a citovaná judikatura).
- 202 Přísluší mu nicméně ověřit nejen, zda uplatněné důkazy jsou věcně správné, spolehlivé a soudržné, ale rovněž, zda představují veškeré relevantní údaje, jež musí být při posuzování komplexní situace zohledněny a zda o ně lze opřít závěry, které z nich byly vyvozeny. Naproti tomu mu nepřísluší, aby nahrazoval svým hospodářským posouzením posouzení autora rozhodnutí, jehož legalitu má přezkoumávat (viz rozsudek GlaxoSmithKline Services v. Komise, bod 196 výše, body 242 a 243).
- 203 Co se týče přezkumu první podmínky čl. 81 odst. 3 ES, který provedla Komise, žalobkyně jí vytýkají, že se zaměřila na to, zda technický a hospodářský pokrok vyplývá konkrétně z CMI, i když měla zohlednit všechny výhody systému MasterCard. Dále tvrdí, že první podmínka je každopádně splněna, i když měly být CMI přezkoumány odděleně z hlediska maximalizace produkce systému MasterCard, kterou umožňují. V tomto ohledu Komisi vytýkají, že nezohlednila pozitivní účinky CMI na vydavatelský trh a uložila jim nadměrné důkazní břemeno, i když uznává, že CMI mohou přispívat ke zlepšení hospodářského a technického pokroku.
- 204 Někteří vedlejší účastníci zdůrazňují objektivní přímé a nepřímé výhody, které lze přičíst CMI. Pokud jde o přímé výhody, obchodníci využívají zpracování transakce vydavatelem a jsou hlavními příjemci záruky úhrady, nesené vydavatelem a financované CMI. Připomínají, že ostatní způsoby placení znamenají pro obchodníky vyšší náklady, jež jsou rovněž přenášeny na všechny spotřebitele. Pokud jde o nepřímé výhody, odkazují na období bezplatného financování spojeného s debetními kartami s odloženou splatností a kreditními kartami, jelikož může podněcovat k nákupům a zvýšit jejich částku. Tito vedlejší účastníci rovněž poukazují na rozdílný přístup, který byl v tomto ohledu zvolen v napadeném rozhodnutí ve srovnání s rozhodnutím Visa II. Jelikož tento rozdílný přístup nebyl vysvětlen, napadené rozhodnutí je nedostatečně odůvodněno.
- 205 Komise navrhuje, aby byl tento žalobní důvod zamítnut. Někteří vedlejší účastníci vystupující na podporu návrhových žádání Komise popírají, že CMI mohou být považovány za protiplnění za výhody, které využívají obchodníci.

- 206 Podle první podmínky čl. 81 odst. 3 ES musí dohody, na které se může vztahovat výjimka, „[přispívat] ke zlepšení výroby nebo distribuce výrobků anebo k podpoře technického či hospodářského pokroku“. V tomto ohledu je třeba uvést, že z judikatury Soudního dvora a Tribunálu vyplývá, že zlepšení nelze ztotožňovat s každou výhodou, jakou partneri z dohody získají v rámci své výrobní nebo distribuční činnosti. Toto zlepšení s sebou musí přinášet zejména citelné a objektivní výhody, které jsou s to vyvážit nevýhody, jaké dohoda představuje v oblasti hospodářské soutěže (viz rozsudek Van den Bergh Foods v. Komise, bod 101 výše, bod 139, a citovaná judikatura).
- 207 Především je třeba odmítnout kritiku žalobkyň vycházející z toho, že Komise nesprávně zkoumala pouze CMI, aniž zohlednila příspěvi systému MasterCard jako celku k technickému a hospodářskému pokroku, i když uznala existenci tohoto příspěvi. Vzhledem k tomu, že CMI netvoří vedlejší omezení ve vztahu k systému MasterCard, Komise správně zkoumala, zda existují citelné objektivní výhody vyplývající konkrétně z CMI. Okolnost, že Komise v bodě 679 odůvodnění napadeného rozhodnutí připouští, že systémy platebních karet, jakým je systém MasterCard, vytváří technický a hospodářský pokrok, tak nijak neovlivňuje posouzení, zda CMI splňují první podmínku čl. 81 odst. 3 ES.
- 208 Z bodů 674 až 677 odůvodnění napadeného rozhodnutí, jehož věcná podstata nebyla žalobkyněmi zpochybněna, vyplývá, že jejich argumentace, kterou předložily během správního řízení, vychází z role CMI při vyvažování segmentů „vydávání“ a „zúčtování“ systému MasterCard.
- 209 Tato argumentace v podstatě předpokládá, že vydávající a zúčtovací banky poskytují spojenou službu obnášející společné náklady (první předpoklad) a že vydávající banky nesou největší část nákladů systému (druhý předpoklad). Aby tyto banky mohly nadále propagovat platební karty a poskytovat služby, které činí uvedené karty atraktivními, je tedy nezbytné, aby se převod z části segmentu „zúčtování“ systému uskutečnil v jejich prospěch. Tento převod umožňuje dosáhnout rovnováhy, na jejíž úrovni je produkce systému MasterCard na svém maximu (třetí předpoklad). Tato maximalizace systému MasterCard má za následek technický a hospodářský pokrok, který představuje. Metody stanovení CMI uplatňované žalobkyněmi umožňují optimální rozdělení nákladů mezi segmenty „zúčtování“ a „vydávání“ daného systému.
- 210 Pokud jde o první předpoklad, z důvodů podobných těm, které jsou uvedeny v bodech 175 až 177 výše, stačí zdůraznit, že i přes existující vzájemné působení mezi činnostmi vydávání karet a zúčtování provedených transakcí, se Komise nedopustila zjevně nesprávného posouzení tím, že v bodech 681 a 682 odůvodnění napadeného rozhodnutí odmítla kvalifikaci nákladů na spojenou službu jako společných, kterou navrhovaly žalobkyně.
- 211 Co se týče druhého předpokladu, jak Komise v podstatě uvedla v bodě 686 odůvodnění napadeného rozhodnutí, stačí uvést, že tento předpoklad vychází z částečného předvedení vydavatelských a zúčtovacích činností, přičemž zohledňuje pouze náklady, které nesou vydávající banky, a vynechává příjmy nebo jiné ekonomické výhody, které mají tyto banky ze své činnosti spočívající ve vydávání karet, a to i přes jejich důležitost, zdůrazněnou v bodech 106 až 108 výše.
- 212 Konečně, pokud jde o třetí předpoklad, je třeba zdůraznit, že se Komise neomezila na odmítnutí důkazů předložených žalobkyněmi z důvodu, že nebyly dostatečně přesvědčivé, ale že v bodech 702 až 708 a 709 až 724 odůvodnění napadeného rozhodnutí rovněž uvedla, že jak fungování systému MasterCard, tak i metody stanovení CMI se značně liší od teoretického modelu – modelu Baxter – na němž žalobkyně založily svoji argumentaci.
- 213 Co se týče srovnání systému MasterCard s modelem Baxter, Komise tak zejména poukázala na základní rozdíl mezi důvody pro přijímání platebních karet obchodníky. Zatímco model Baxter zahrnuje dobrovolné přijímání uvedených karet obchodníky vzhledem k výhodám, které pro ně představují služby spojené s tímto způsobem placení, toto přijímání je v praxi rovněž podněcováno tlakem, který představuje poptávka spotřebitelů po tomto způsobu placení a riziko ztráty transakcí spojené s odmítnutím nebo diskriminací v tomto ohledu.

- 214 Co se týče metod používaných pro stanovení CMI, Komise poukázala na rozdíly mezi praxí žalobkyň a modelem Baxter.
- 215 Pokud jde o metodu, která se použije na kreditní karty a debetní karty s odloženou splatností (MasterCard Standard Interchange Methodology, body 710 až 718 odůvodnění napadeného rozhodnutí), hlavní kritika Komise se týká nedostatečné analýzy vývoje poptávky majitelů karet a obchodníků po tomto způsobu placení, přestože se jedná o jeden ze základních prvků modelu Baxter. Poptávka obchodníků je pouze odhadnuta odkazem na to, kolik by mohlo stát vytvoření systému partnerských karet. Komise si všímá omezené vypovídací schopnosti takové analýzy, jelikož žádný obchodník si nepřejde, ani nemá možnost vytvořit systém partnerských karet. Co se týče analýzy poptávky majitelů karet, Komise uvádí, že žalobkyně neposuzují svůj vývoj, ale pouze se spoléhají na informace získané od vydávajících bank.
- 216 Co se týče metody, která se použije na debetní karty (Global MasterCard Debit Interchange Fee Methodology, body 719 až 724 odůvodnění napadeného rozhodnutí), Komise ačkoli uznává, že se tato metoda nejvíce podobá modelu Baxter, jelikož zohledňuje jak náklady spojené s vydáváním karet, tak i náklady spojené se zúčtováním, v podstatě tvrdí, že tato metoda má svůj původ v přehnané představě o nákladech spojených s vydáváním karet v tom, že do nich zahrnuje náklady, které jsou vlastní všem platebním metodám, jakými jsou náklady na vedení běžného účtu.
- 217 S ohledem na výše uvedené je třeba konstatovat, že Komise mohla, aniž se dopustila zjevně nesprávného posouzení, odmítnout argumentaci použitou žalobkyněmi k prokázání, že objektivní výhody, které mohou vyplývat ze systému MasterCard, lze přičíst roli, kterou hrají jeho CMI.
- 218 Konkrétně, z bodů 210 až 215 výše vyplývá, že přístup žalobkyň má tendenci nadhodnocovat náklady, které nesou vydávající banky, a nedodatečně hodnotit výhody, které mají obchodníci z tohoto způsobu placení.
- 219 Tento závěr není zpochybněn argumentací žalobkyň vycházející z toho, že předložily rozsáhlé ekonomické důkazy prokazující opodstatněnost jejich argumentace. V tomto kontextu se žalobkyně odvolávají na relevantní výňatky ze své ODon a na ekonomické důkazy, které k ní byly přiloženy, jakož i na přílohy A.13 a A.14. Připomínají rovněž konstatování Komise uvedené v bodě 83 odůvodnění rozhodnutí Visa II, že „čím více obchodníků je v systému, tím je tento systém užitečnější pro majitele karet a opačně“, které vykládají jako uznání opodstatněnosti jejich argumentace.
- 220 Jak Komise v podstatě uvedla v jedné z příloh napadeného rozhodnutí, věnované vyvrácení ekonomických důkazů předložených žalobkyněmi (bod 10 přílohy 4 napadeného rozhodnutí), je třeba v tomto ohledu zdůraznit, že i kdyby bylo možné z těchto důkazů vyvodit, že CMI přispívají ke zvýšení produkce systému MasterCard, nestačilo by to k prokázání, že tyto poplatky splňují první podmínku čl. 81 odst. 3 ES.
- 221 Je třeba konstatovat, že ze zvýšení produkce systému MasterCard bude mít v první řadě prospěch platební organizace MasterCard a banky účastníci se tohoto systému. Jak vyplývá z judikatury citované v bodě 206 výše, zlepšení ve smyslu první podmínky čl. 81 odst. 3 však nelze ztotožňovat s každou výhodou, jakou partneři z dohody získají v rámci své výrobní nebo distribuční činnosti.
- 222 Pokud jde o obchodníky, i když nárůst počtu karet v oběhu může ve vztahu k nim zvýšit užitečnost systému MasterCard, jeho důsledkem je rovněž snížení tlaku, který mohou vykonávat na výši CMI, a tudíž zvýšení tržní síly žalobkyň. Lze totiž oprávněně dojít k závěru, že riziko negativních účinků na zákazníky obchodníků spojené s odmítnutím přijmout tento platební prostředek nebo diskriminací v tomto ohledu narůstá s vyšším počtem karet v oběhu.
- 223 Toto odůvodnění lze v zásadě nalézt v bodech 729 a 730 odůvodnění napadeného rozhodnutí. I když se v bodě 729 odůvodnění napadeného rozhodnutí připouští, „že v systému platebních karet vyznačujícím se nepřímými síťovými externalitami mohou mezibankovní poplatky přispět k maximalizaci užitečnosti sítě pro její uživatele“, v bodě 730 odůvodnění napadeného rozhodnutí se rovněž zdůrazňuje, že CMI mohou být bankami využívány s cílem „zvýšit efektivitu nebo z nich získat příjmy“.

- 224 Pokud jde o odkaz uvedený v bodě 83 odůvodnění rozhodnutí Visa II, je třeba uvést, že i když v něm Komise připustila, že užitečnost systému Visa pro každou kategorii uživatelů závisí na počtu uživatelů patřících do odlišné kategorie, rovněž zdůraznila, že je obtížné určit průměrnou marginální užitečnost platby kartou společnosti Visa pro každou kategorii uživatelů, a odkázala na potřebu nalézt přijatelnou náhradu, odpovídající jejím obavám, včetně obavy, že se CMI stanovuje tak, aby „maximalizovala příjem“ (bod 80 odůvodnění rozhodnutí Visa II). I když se tedy na CMI Visa vztahuje výjimka, není to pouze na základě jejich přispění ke zvýšení produkce systému, ale proto, že byly stanoveny na základě tří kategorií nákladů odpovídajících službám, které lze považovat za služby, které jsou přinejmenším částečně poskytovány ve prospěch obchodníků, a to nákladů na vypořádání transakcí, nákladů na poskytování „záruky úhrady“ a nákladů spojených s obdobím bezplatného financování (body 84 a 85 odůvodnění rozhodnutí Visa II).
- 225 I když žalobkyně v poznámce pod čarou v žalobě tvrdí, že „předložené důkazy, které nebyly do dnešního dne popřeny, prokazují, že mezibankovní poplatek představuje o trošku více než dvě třetiny nákladů na záruku úhrady, na bezúročné období a nákladů na správu [...] a neobsahuje ani poplatek za některé další výhody, jako je postupné zvýšení prodeje a výhody cash flow, které obchodníci rovněž získávají“, je třeba zdůraznit, že toto tvrzení není doplněno žádným důkazem, na základě kterého by bylo možné ověřit jeho pravdivost.
- 226 Je tudíž třeba dojít k závěru, že vzhledem k tomu, že nebyla prokázána dostatečně úzká vazba mezi CMI a objektivními výhodami poskytovanými obchodníkům, nelze na základě samotné okolnosti, že CMI mohou přispívat ke zvýšení produkce systému MasterCard, prokázat splnění první podmínky čl. 81 odst. 3 ES.
- 227 Žalobkyně Komisi rovněž vytýkají, že nezohlednila výhody vyplývající z CMI pro majitele karet a že se chovala jako „regulátor ceny“ CMI.
- 228 Co se týče první kritiky, je zajisté nesporné, že z ustálené judikatury vyplývá, že citelné objektivní výhody, kterých se týká první podmínka čl. 81 odst. 3 ES, se mohou projevit nejen na relevantním trhu, ale také na jiných trzích, na kterých by dotčená dohoda mohla mít prospěšné účinky, a v obecnějším smyslu i ve vztahu ke každé službě, jejíž kvalita nebo efektivnost by mohla být zlepšena v důsledku existence uvedené dohody (rozsudky Tribunálu ze dne 28. února 2002, *Compagnie générale maritime a další v. Komise*, T-86/95, Recueil, s. II-1011, bod 343, a *GlaxoSmithKline Services v. Komise*, bod 196 výše, bod 248). Jelikož však obchodníci tvoří jednu ze dvou skupin uživatelů dotčených platebními kartami, samotná existence druhé podmínky čl. 81 odst. 3 ES nutně předpokládá, že existence citelných objektivních výhod přičitatelných CMI musí být rovněž prokázána i ve vztahu k nim.
- 229 Vzhledem k tomu, že žalobkyně nepředložily takový důkaz, je proto jejich kritika týkající se nedostatečného zohlednění výhod CMI pro majitele karet v každém případě neúčinná.
- 230 Pokud jde o druhou kritiku – která přejímá argumentaci použitou v rámci první části tohoto žalobního důvodu – žalobkyně, jakož i někteří vedlejší účastníci v podstatě tvrdí, že argumentace použitá během správního řízení měla za následek přenesení povinnosti ji vyvrátit na Komisi. Komisi rovněž vytýkají, že jim uložila, aby odůvodnily konkrétní úroveň, na které byly CMI stanoveny. Žalobkyně a někteří vedlejší účastníci konečně poukazují na okolnost, že Komise po vydání napadeného rozhodnutí vyhlásila výběrové řízení na průzkum týkající se „nákladů a výhod pro obchodníky spojených s používáním různých platebních metod“, aby v podstatě zdůraznila nedostatek údajů, které by splňovaly standard ekonomických důkazů požadovaný Komisí.
- 231 Je nutné připomenout, že Komise neporušila povinnost jasně vyjádřenou judikaturou citovanou v bodě 197 výše, jelikož přezkoumala a oprávněně popřela opodstatněnost argumentace použité žalobkyněmi během správního řízení.
- 232 Pokud jde o tvrzení vycházející z nedostatku údajů, které by splňovaly standard ekonomických důkazů požadovaný Komisí, i kdyby se takové tvrzení ukázalo pravdivým, neznamenalo by to snížení standardu důkazního břemene nebo dokonce jeho přenesení, jak patrně tvrdí žalobkyně. V tomto ohledu je třeba uvést, že původ takové námitky by bylo možné nalézt v argumentaci použité žalobkyněmi během správního řízení.

- 233 Jelikož není možné prokázat přesný rozsah výhod, které by odůvodňovaly finanční protiplnění obchodníků za náklady vynaložené vydávajícími bankami, lze tak oprávněně dojít k závěru, že pro účely prokázání, že CMI splňují první podmínku čl. 81 odst. 3 ES, příslušelo žalobkyním specifikovat služby poskytované bankami vydávajícími debetní karty, debetní karty s odloženou splatností a kreditní karty, na které lze pohlížet jako na objektivní výhody pro obchodníky. Žalobkyním příslušelo rovněž prokázat, že existuje dostatečně zjevný vzájemný vztah mezi náklady souvisejícími s poskytováním těchto služeb a výší CMI. Pokud jde o tuto poslední otázku, je třeba zdůraznit, že určení těchto nákladů nelze provést tak, že se odhlédne od ostatních příjmů, které vydávající banky získávají za poskytování těchto služeb, nebo že se zahrnou náklady, které s těmito službami přímo nesouvisí.
- 234 Jelikož Komise bez toho, aby se dopustila zjevně nesprávného posouzení, mohla na základě důvodů uvedených v bodech 214 až 218 výše dojít k závěru, že metoda, která se použije na kreditní karty a debetní karty s odloženou splatností, ani metoda, která se týká debetních karet, neumožňují prokázat splnění první podmínky čl. 81 odst. 3 ES, nelze na základě tvrzení několika vedlejších účastníků, že CMI tvoří protiplnění za určité výhody pro obchodníky, prokázat, že za okolností projednávané věci CMI splňují podmínky tohoto ustanovení.
- 235 Stejně tak nelze vytýkat Komisi, že se bez vysvětlení odchýlila od postoje, který upřednostnila v rozhodnutí Visa II ohledně analýzy CMI na základě čl. 81 odst. 3 ES, jelikož výjimka byla v rozhodnutí Visa II přiznána na základě metody výpočtu, která omezovala výši CMI na určité specifické výhody pro obchodníky, což odlišuje okolnosti charakterizující přijetí uvedeného rozhodnutí od okolností projednávané věci.
- 236 S ohledem na výše uvedené je třeba dojít k závěru, že žalobkyně neprokázaly, že odůvodnění Komise týkající se první podmínky čl. 81 odst. 3 ES je protiprávní. Jelikož splnění podmínek uvedených v tomto článku je nezbytné k tomu, aby mohl být tento článek použit, je třeba druhou část tohoto žalobního důvodu zamítnout, aniž je nutné přezkoumat kritiku žalobkyň týkající se ostatních aspektů analýzy tohoto článku provedené Komisí.
- 237 První část žalobního důvodu vycházející z nadměrného důkazního břemene uloženého žalobkyním musí být tudíž rovněž zamítnuta. Z úvah uvedených výše totiž vyplývá, že Komise přezkoumala argumenty a důkazy vznesené žalobkyněmi a za okolností projednávaného případu mohla oprávněně dojít k závěru, že neprokazují splnění podmínek pro použití čl. 81 odst. 3 ES. Vzhledem k tomu, že Komise mohla oprávněně dojít k závěru, že žalobkyně nepodaly důkaz o výjimce, které se dovolávaly, je třeba rovněž odmítnout tvrzení vycházející z porušení zásady *in dubio pro reo*.
3. Ke třetímu žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení čl. 81 odst. 1 ES z důvodu chybné kvalifikace platební organizace MasterCard jako sdružení podniků
- 238 Žalobkyně, podporované vedlejšími účastníky, Komisi vytýkají, že neprávem vycházela z existence sdružení podniků ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES a nezohlednila změny struktury a vedení MasterCard související s IPO, i když v jejich důsledku již banky tuto organizaci neřídí a že MasterCard rozhoduje o CMI jednostranně. Zejména tvrdí, že skutečnost, zda banky řídí MasterCard či nikoli, je relevantní. Komise se podle jejich názoru rovněž nesprávně domnívala, že evropské banky i po IPO nadále přejímají odpovědnost za činnosti platební organizace MasterCard v Evropě prostřednictvím evropské správní rady.
- 239 Mimoto, jak žalobkyně, tak i někteří vedlejší účastníci kritizují kritérium použité Komisí, které se týká existence shody zájmů mezi platební organizací MasterCard a bankami ohledně stanovení CMI. Komisi se vytýká, že neprokázala, že platební organizace MasterCard při stanovení CMI nadále jedná v zájmu bank nebo jejich jménem spíše než jménem akcionářů MasterCard. Jeden z vedlejších účastníků rovněž zdůrazňuje, že toto kritérium nenachází oporu v žádném soudním precedentu. Někteří vedlejší účastníci tvrdí, že nejsou schopni vykonávat jakýkoliv vliv na jednotlivé složky platební organizace MasterCard a že tato organizace k nim přistupuje jako ke svým zákazníkům.

- 240 Komise navrhuje, aby byla tato část žalobního důvodu zamítnuta.
- 241 Podle ustálené judikatury se článek 81 ES vztahuje na sdružení, jestliže jejich vlastní činnost nebo činnost podniků, které jsou jejich členy, směřuje k účinkům, na které se toto ustanovení zaměřuje (viz rozsudek Tribunálu ze dne 26. ledna 2005, Piau v. Komise, T-193/02, Sb. rozh. s. II-209, bod 72, a citovaná judikatura).
- 242 Je třeba rovněž připomenout, že pojmy „dohoda“, „rozhodnutí sdružení podniků“ a „jednání ve vzájemné shodě“ zahrnují ze subjektivního hlediska formy koluzí, které mají stejnou povahou a odlišují se pouze svou intenzitou a formami, ve kterých se projevují (rozsudek Soudního dvora ze dne 4. června 2009, T-Mobile Netherlands a další, C-8/08, Sb. rozh. s. I-4529, bod 23).
- 243 Co se týče konkrétně pojmu „rozhodnutí sdružení podniků“, jak zdůraznil generální advokát Léger ve svém stanovisku předcházejícím rozsudku Soudního dvora ze dne 19. února 2002, Wouters a další (C-309/99, Recueil, s. I-1577, I-1582, bod 62), tento pojem směřuje k tomu, aby se podniky nemohly vyhnout použití pravidel hospodářské soutěže kvůli pouhé formě, jejímž prostřednictvím koordinují své jednání na trhu. Aby byla zajištěna efektivnost této zásady, čl. 81 odst. 1 ES se vztahuje nejen na přímé způsoby koordinace jednání mezi podniky (dohody a jednání ve vzájemné shodě), ale také na institucionální formy spolupráce, tedy situace, kdy hospodářské subjekty jednají prostřednictvím kolektivní struktury nebo společného orgánu.
- 244 Je proto třeba ověřit, zda je v projednávaném případě platební organizace MasterCard, i přes změny způsobené IPO, nadále institucionální formou koordinace jednání bank.
- 245 Na prvním místě, i když je nesporné, že od IPO jsou rozhodnutí o CMI přijímána orgány platební organizace MasterCard a že banky se tohoto rozhodovacího procesu neúčastní, ze skutkových a právních okolností existujících v době přijetí napadeného rozhodnutí, což je doba, která je relevantní z hlediska přezkumu jeho legality za použití judikatury citované v bodě 64 výše, vyplývá, že banky i po IPO nadále kolektivně vykonávaly rozhodovací pravomoc ohledně základních aspektů fungování platební organizace MasterCard, a to jak na vnitrostátní, tak i na evropské úrovni.
- 246 Zprvé, pokud jde o fungování platební organizace MasterCard na vnitrostátní úrovni, Komise v bodech 58 až 62 odůvodnění napadeného rozhodnutí, na které odkazuje bod 359 odůvodnění téhož rozhodnutí, tvrdila, že banky mají právo přijmout specifická vnitrostátní pravidla, která se použijí na vymezený trh a částečně nahradí pravidla mezinárodní sítě. Mezi těmito pravidly „jsou pravidla, která se dispozitivně uplatní na všechny vnitrostátní transakce, včetně transakcí zúčtovaných členy sítě mimo dotýčný stát“ (bod 60 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Nejnázornější příklad této rozhodovací pravomoci vykonávané na vnitrostátní úrovni tvoří stanovení vnitrostátních mezibankovních poplatků, které se přednostně uplatní na CMI. Komise taktéž v bodě 61 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, že taková vnitrostátní pravidla nemusí být schválena nebo potvrzena žalobkyněmi.
- 247 Zadruhé, Komise mohla v bodech 50 až 57 a 364 a 365 odůvodnění napadeného rozhodnutí oprávněně poukázat na to, že i po IPO byla zachována evropská správní rada, složená ze zástupců evropských bank, a její pravomoc rozhodovat o „základních otázkách“, tedy o přezkumu žádostí o přidružení, pokutách, regionálních pravidlech fungování, hodnocení a nákladech v rozsahu, v němž tato hodnocení nebo náklady nemají vylučující účinek, zlepšení a vývoji regionálních produktů „v rozsahu, v němž se iniciativy v oblasti vývoje produktů netýkají důležitých otázek z hlediska hospodářské soutěže“, rozpočtu ročních výdajů, přebytečných prostředků a pravidlech týkajících se partnerských (kobrandovaných) a affinity karet (bod 52 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 248 Jak připomínají žalobkyně ve svých podáních, evropská správní rada byla zajisté povinna dodržovat pokyny světové správní rady a její rozhodovací pravomoc jí mohla být odejmuta. Skutečnost, že světová správní rada může vydávat pokyny přesně vymezující například pravomoci evropské správní rady, nic však nemění na tom, že tento posledně uvedený orgán vykonává rozhodovací pravomoc. To

samé platí ohledně skutečnosti, že světová správní rada může sama vykonávat pravomoci evropské správní rady nebo jí zbavit jejích pravomocí, pokud jsou splněny zvláště striktní podmínky pro uplatnění této možnosti, připomenuté v bodech 55 a 56 odůvodnění napadeného rozhodnutí.

- 249 Je třeba konstatovat, že zachování rozhodovací pravomoci bank na evropské a vnitrostátní úrovni v rámci platební organizace MasterCard má tendenci značně relativizovat důsledky, které mají vyplývat z IPO. V době přijetí napadeného rozhodnutí vyvolávala platební organizace MasterCard spíše dojem, že nadále v Evropě funguje jako sdružení podniků, v němž banky nejsou pouze příjemkyněmi poskytovaných služeb, ale kolektivně a decentralizovaně se podílejí na základních aspektech rozhodovací pravomoci.
- 250 Na druhém místě, Komise mohla oprávněně dojít v zásadě k závěru, že CMI odrážejí zájmy bank, i když tyto banky již od IPO MasterCard neřídí, ani se nepodílejí na stanovení výše CMI, jelikož mezi platební organizací MasterCard a bankami existuje shoda zájmů ohledně této otázky.
- 251 Zprv, z judikatury Soudního dvora vyplývá, že existence shody zájmů nebo společného zájmu je relevantní pro účely posouzení existence rozhodnutí sdružení podniků ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 27. ledna 1987, *Verband der Sachversicherer v. Komise*, 45/85, Recueil, s. 405, bod 29).
- 252 Zadruhé, Komise mohla právem tvrdit, že banky, včetně těch, které působí na zúčtovacím trhu, mají zájem na stanovení CMI na vysoké úrovni.
- 253 Jak správně zdůraznila Komise v bodě 383 odůvodnění napadeného rozhodnutí, tyto banky totiž prostřednictvím CMI využívají minimální ceny, která jim umožňuje je snadno přenést na obchodníky, z důvodů uvedených v bodě 134 výše. CMI tak představují náklady pro banky v rámci jejich zúčtovací činnosti pouze tehdy, pokud se je rozhodnou nést. Z bodů 162 až 164 výše nicméně vyplývá, že taková hypotéza má spíše charakter výjimky.
- 254 Mimoto, i v takovém případě se lze oprávněně domnívat, že CMI zůstávají pro banky zdrojem příjmů z toho důvodu, že rovněž provozují vydavatelskou činnost. V tomto ohledu je třeba uvést, že žalobkyně ani vedlejší účastníci nepřekládají důkazy, které by mohly popřít opodstatněnost tvrzení Komise, uvedeného v bodě 385 odůvodnění napadeného rozhodnutí, které se týká skutečnosti, že jelikož do 31. prosince 2004 existovalo v systému MasterCard pravidlo NAWIR (No Acquiring Without Issuing Rule), které ukládalo bankám, které si přály zúčtovat transakce, aby provozovaly rovněž činnost spočívající ve vydávání karet, byly téměř všechny banky provozující zúčtovací činnost rovněž vydavateli karet a měly z tohoto důvodu prospěch z CMI.
- 255 Zatřetí, Komise mohla v bodě 386 odůvodnění napadeného rozhodnutí rovněž oprávněně tvrdit, že platební organizace MasterCard má taktéž zájem na stanovení CMI na vysoké úrovni „jelikož přístupové poplatky, které [MasterCard a její konsolidované dceřiné společnosti] účtují bankám výměnou za jejich koordinační a síťové služby, jsou spojeny s transakcemi“ (bod 386 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Počet transakcí a tudíž příjmy platební organizace MasterCard totiž závisí hlavně na vůli bank nabízet karty MasterCard svým zákazníkům. Je tedy v zájmu platební organizace MasterCard stanovit CMI na úrovni, která je bankami považována za atraktivní, což poukazuje na skutečnost, uvedenou Komisí v bodech 461 až 498 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že hospodářská soutěž mezi systémy probíhá k újmě karetních systémů nabízejících CMI na nízké úrovni.
- 256 Začtvrté, z písemností žalobkyň vyplývá, že popírají pravdivost tvrzení v bodě 389 odůvodnění napadeného rozhodnutí, podle něhož „vývoj po IPO taktéž ukazuje, že [platební organizace MasterCard] při stanovení úrovně [CMI] zohledňuje konkrétní zájmy bank“. Jejich argumentace spočívá spíše v tvrzení, že jednají pouze jako poskytovatelé služeb, kteří se snaží uspokojit potřeby svých zákazníků: vydávajících bank, zúčtovacích bank a obchodníků.

257 Je však třeba konstatovat, že stavět na roveň banky s obchodníky není moc přesvědčivé, neboť v případě obchodníků se zvažuje hlavně maximální práh jejich tolerance k ceně za transakce kartou, jak bylo zdůrazněno v bodech 212 až 217 výše.

258 Ani argumentace žalobkyň vycházející z toho, že platební organizace MasterCard, po IPO MasterCard, zohledňuje pouze zájem svých veřejných akcionářů, se nezdá přesvědčivá. Jelikož stanovení CMI na vysoké úrovni přispívá k nárůstu počtu transakcí a tudíž k pozitivnímu dopadu na příjmy platební organizace MasterCard, lze oprávněně dojít k závěru, že akcionáři MasterCard a banky nemají protichůdné zájmy.

259 Je třeba konstatovat, že s ohledem na obě dvě skutečnosti uvedené výše, a to zachování rozhodovací pravomoci bank po IPO v rámci platební organizace MasterCard a existence shody zájmů mezi ní a bankami o otázce CMI, mohla Komise oprávněně dojít v zásadě k závěru, že i přes změny, které přineslo IPO MasterCard, je platební organizace MasterCard nadále institucionalizovanou formou koordinace jednání bank. Komise tedy právem kvalifikovala rozhodnutí přijatá orgány platební organizace MasterCard o stanovení CMI jako rozhodnutí sdružení podniků.

260 Je tedy třeba zamítnout třetí žalobní důvod, aniž je nezbytné přezkoumat kritiku žalobkyň týkající se ostatních tvrzení, která Komise použila na podporu svého závěru, a konkrétně souhlas bank s novým způsobem vedení dotčené organizace týkající se CMI (body 394 až 396 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

4. Ke čtvrtému žalobnímu důvodu vycházejícímu z toho, že napadené rozhodnutí je stíženo procesními a skutkovými omyly

261 Tento žalobní důvod se skládá ze dvou částí vycházejících z porušení práva na obhajobu žalobkyň a ze skutkových pochybení, která by mohla mít za následek neplatnost napadeného rozhodnutí.

a) K první části žalobního důvodu vycházející z porušení práva na obhajobu žalobkyň

262 Žalobkyně vznášejí čtyři výtky kritizující, zaprvé, nepatřičný odkaz na dopis popisující skutkové okolnosti, zadruhé, nejednoznačnost tohoto dopisu, zatřetí, uvedení nových skutečností v napadeném rozhodnutí a, začtvrté, způsob, jakým Komise informovala některé vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž.

K první výtce vycházející z nepatřičného odkazu na dopis popisující skutkové okolnosti

263 Žalobkyně Komisi vytýkají, že odkázala na dopis popisující skutkové okolnosti namísto na druhé DON. Tento dopis popisující skutkové okolnosti jde podle jejich názoru nad rámec pouhého uvedení dodatečných důkazů tím, že obsahuje nové zásadní právní a skutkové argumenty.

264 Komise navrhuje odmítnutí této výtky.

265 Ustálená judikatura stanoví, že dodržování práva na obhajobu vyžaduje, aby dotčenému podniku bylo v průběhu správního řízení umožněno užitečně vyjádřit své stanovisko k pravdivosti a relevanci skutkových zjištění a okolností, jakož i k dokumentům použitým Komisí na podporu jejího tvrzení o existenci porušení Smlouvy (rozsudky Soudního dvora ze dne 7. června 1983, *Musique Diffusion française a další v. Komise*, 100/80 až 103/80, Recueil, s. 1825, bod 10, a ze dne 6. dubna 1995, *BPB Industries a British Gypsum v. Komise*, C-310/93 P, Recueil, s. I-865, bod 21).

266 Článek 27 odst. 1 nařízení č. 1/2003 tuto zásadu odráží, neboť předpokládá, že oznámení námitek zaslané stranám musí jasným způsobem uvádět veškeré podstatné skutečnosti, o které se Komise v této fázi řízení opírá (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 7. ledna 2004, *Aalborg*

- Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Recueil, s. I-123, bod 67), aby bylo dotčeným osobám umožněno skutečně zjistit, jaké chování jim Komise vytýká, a aby se mohly účinně obhájit před tím, než Komise přijme konečné rozhodnutí. Tento požadavek je dodržen, když uvedené rozhodnutí dotčeným osobám nepřičítá protiprávní jednání, která nebyla uvedena v oznámení námitek, a obsahuje pouze skutkové okolnosti, ke kterým se dotčené osoby měly příležitost vyjádřit (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 19. března 2003, CMA CGM a další v. Komise, T-213/00, Recueil, s. II-913, bod 109, a citovaná judikatura).
- 267 Tyto údaje však mohou být stručné a konečné rozhodnutí nemusí být kopií oznámení námitek (viz v tomto smyslu rozsudek Musique Diffusion française a další v. Komise, bod 265 výše, bod 14), protože oznámení námitek je přípravný dokument a v něm obsažená skutková a právní posouzení mají jen předběžný charakter (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 17. listopadu 1987, British American Tobacco a Reynolds Industrie v. Komise, 142/84 a 156/84, Recueil, s. 4487, bod 70). Jsou tedy přípustné doplňky k oznámení námitek učiněné ve světle odpovědí stran, jejichž argumenty prokazují, že skutečně mohly vykonat své právo na obhajobu. Komise rovněž může s ohledem na správní řízení opravit nebo doplnit skutkové nebo právní argumenty na podporu námitek, které uvedla (viz v tomto smyslu rozsudky Tribunálu ze dne 28. února 2002, Compagnie générale maritime a další v. Komise, T-86/95, Recueil, s. II-1011, bod 228, bod 448, a ze dne 22. října 2002, Schneider Electric v. Komise, T-310/01, Recueil, s. II-4071, bod 438).
- 268 Oznámení doplnění námitek zúčastněným osobám je tak nutné pouze v případě, kdy výsledek šetření vede Komisi k tomu, aby podniky obvinila z nových úkonů nebo aby značně změnila důkazy o vytýkaném protiprávním jednání (rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 266 výše, bod 192).
- 269 Konečně je také třeba připomenout, že k porušení práva na obhajobu dochází podle judikatury tehdy, pokud existuje možnost, že z důvodu pochybení Komise bude mít jí vedené správní řízení odlišný výsledek. Žalující podnik prokáže, že k takovému porušení došlo, dokáže-li dostačujícím způsobem nikoli to, že by rozhodnutí Komise mělo odlišný obsah, ale to, že by svou obhajobu mohl zajistit lépe, kdyby k pochybení nedošlo, například tím, že by na svou obhajobu mohl použít dokumenty, k nimž mu byl ve správním řízení odepřen přístup (viz v tomto smyslu rozsudky Soudního dvora ze dne 2. října 2003, Thyssen Stahl v. Komise, C-194/99 P, Recueil, s. I-10821, bod 31, a citovaná judikatura, a ze dne 1. července 2010, Knauf Gips v. Komise, C-407/08 P, Sb. rozh. s. I-6375, bod 28).
- 270 V projednávaném případě je třeba zdůraznit, že i když Komise vycházela v bodech 202 až 213 odůvodnění DON z charakteristik platební organizace MasterCard před IPO, když rozhodovala, zda je tato organizace sdružením podniků ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES, lze z ostatních výňatků tohoto oznámení námitek vyvodit, že se Komise domnívala, že IPO zveřejněné MasterCard nebude mít vliv na opodstatněnost jejího závěru o porušení článku 81 ES. V bodě 25 odůvodnění tohoto oznámení je tak zdůrazněno, že dokumenty předložené žalobkyněmi neprokazují, že evropská správní rada pozbude po IPO pravomoc stanovit CMI. V bodě 28 odůvodnění uvedeného DON Komise vyjmenovala změny, které mají být provedeny v souvislosti s IPO, a uvedla, že banky budou nadále hrát v nové struktuře roli.
- 271 Ačkoli jedna ze skutečností, které Komise uvedla v DON, se ukázala být odlišná od toho, co bylo nakonec v rámci IPO rozhodnuto, a to v tom, že evropská správní rada pozbyla pravomoc stanovit CMI, nic to nemění na tom, že DON umožnilo žalobkyním vyjádřit svůj postoj k námitce Komise týkající se kvalifikace systému MasterCard jako sdružení podniků ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES a konkrétně k nulovému dopadu IPO na tuto kvalifikaci. Z toho logicky vyplývá, že žalobkyně rovněž mohly Komisi sdělit své stanovisko ohledně této otázky na jednání, které se konalo po jejich ODON.
- 272 Tato možnost, aby žalobkyně vyjádřily svůj postoj během správního řízení, se potvrzuje tím, že žalobkyně velkou část své ODON věnovaly dopadům IPO na použití čl. 81 odst. 1 ES.

273 Za okolností projednávané věci je tedy třeba dojít k závěru, že Komise tím, že odkázala na dopis popisující skutkové okolnosti místo toho, aby odkázala na oznámení námitek, neporušila právo na obhajobu žalobkyň, jelikož měla pouze povinnost uvést důkazy, které hodlala použít, aby vyvrátila argumenty předložené žalobkyněmi během správního řízení.

274 Tuto výtku je proto nutné odmítnout.

Ke druhé výtce vycházející z nejednoznačnosti dopisu popisujícího skutkové okolnosti

275 Podle názoru žalobkyň nebyl obsah dopisu popisujícího skutkové okolnosti tak jednoznačný, aby jim umožnil pochopit, jak Komise hodlala použít dokumenty, na které odkazovala, a to navzdory žádostem o objasnění, které zaslaly jak Komisi, tak i úředníkovi pro slyšení, což Komise ve své žalobní odpovědi připustila. Odkazují na přílohy A.8.2 a A.20, které přejímají jejich korespondenci s Komisí ohledně této otázky. Tato nejednoznačnost podle jejich názoru má za následek porušení jejich práva na obhajobu.

276 Co se týče přípustnosti této výtky, žalobkyně tvrdí, že v žalobě je vysvětleno, proč dopis popisující skutkové okolnosti byl nedostačující, a že se přílohy omezují pouze na předložení důkazů.

277 Komise má za to, že tato výtky je nepřipustná.

278 Je třeba konstatovat, že argumentace žalobkyň v jejich žalobě je velmi stručná. V bodě 122 žaloby tak obecně vytýkají Komisi, že nepodala „žalobkyním všechna vysvětlení nutná k tomu, aby pochopily, jak Komise navrhovala použít dokumenty, které citovala v [dopise popisujícím skutkové okolnosti]“. V bodě 123 je uvedeno, že je pro žalobkyně „velmi obtížné poskytnout smysluplnou odpověď“. Konečně v bodě 124 se tvrdí, že žalobkyně „nalezy v [dopise popisujícím skutkové okolnosti] více než dvacet příkladů, ve kterých Komise neuvedla, jak budou důkazy citované Komisí použity“. Žádný příklad v samotné žalobě nicméně neuvádí. Stejně tak, tato žaloba neobsahuje žádný důkaz, který by umožnil posoudit „obtíže“, na které se žalobkyně odvolávají.

279 Mimoto, odkazy učiněné na přílohu A.8.2 žaloby („Výměna korespondence mezi radou [žalobkyň] a Komisí“) a přílohu A.20 žaloby („Korespondence od 17. dubna [...] do 12. července 2007 mezi radou [žalobkyň] a Komisí týkající se nedostatečnosti dopisu popisujícího skutkové okolnosti“) nemohou nahradit nedostatky žaloby v tomto ohledu.

280 Je třeba konstatovat, že žalobkyně pouze obecně odkazují na přílohu A.20. Z důvodů uvedených v bodech 68 až 70 výše tak nelze tuto přílohu zohlednit.

281 Pokud jde o přílohu A.8.2, lze se domnívat, že žalobkyně odkazují na určitý výňatek této přílohy, tvořený dopisem žalobkyň ze dne 13. dubna 2007, a že tedy jeho obsah lze zohlednit. V tomto dopise je nicméně uveden pouze výčet výňatků z dopisu popisujícího skutkové okolnosti, které žalobkyně považovaly za „nejednoznačné“ a ohledně kterých žádaly o objasnění ze strany Komise. Je tedy třeba konstatovat, že na základě posouzení pouze tohoto výčtu a při neexistenci přesnější argumentace žalobkyň k této otázce, nelze dojít k závěru, že tvrzená nejednoznačnost by mohla způsobit porušení práva na obhajobu žalobkyň.

282 S ohledem na výše uvedené je třeba dojít k závěru, že projednávaná výtky musí být odmítnuta jako nepřipustná na základě čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu, jelikož neobsahuje základní informace umožňující Tribunálu provést jeho přezkum a Komisi zajistit svoji obhajobu.

Ke třetí výtce vycházející z uvedení nových skutečností v napadeném rozhodnutí

283 Žalobkyně tvrdí, že napadené rozhodnutí obsahuje, zaprvé, nové argumenty, zadruhé, nové odůvodnění, jakož i, zatřetí, dodatečná vysvětlení nebo přesnější důkazy, které nemohly popřít. Odkazují v tomto ohledu na přílohu A.21 („Porušení práva na obhajobu [žalobkyň] Komisí – Argumenty, odůvodnění a důkazy týkající se IPO“). Podle názoru žalobkyň se rovněž v tomto případě jedná o porušení jejich práva na obhajobu.

284 Žalobkyně mají za to, že tato výtku je přípustná, jelikož se příloha A.21 omezuje na označení rozdílů mezi DON a napadeným rozhodnutím.

285 Komise má za to, že tato výtku je nepřípustná a v každém případě neopodstatněná.

286 V první řadě, pokud jde o kritiku týkající se uvedení nových argumentů v napadeném rozhodnutí, stačí zdůraznit, že se tato kritika netýká aspektů napadeného rozhodnutí, na základě kterých byl učiněn závěr, že Komise mohla oprávněně ponechat kvalifikaci rozhodnutí přijatých po IPO jako rozhodnutí sdružení podniků.

287 Co se týče závěru, podle něhož banky nadále kolektivně vykonávaly rozhodovací pravomoc ohledně základních aspektů platební organizace MasterCard na vnitrostátní i evropské úrovni, mezi údajně novými skutečnostmi zmíněnými v příloze A.21 žaloby tak není uvedena pravomoc bank přijímat specifická vnitrostátní pravidla, která se použijí na vymezený trh a částečně nahradí pravidla mezinárodní sítě (bod 246 výše) nebo dokonce ponechání pravomoci evropské správní rady rozhodovat o „základních otázkách“ (bod 247 výše).

288 Co se týče závěru o existenci shody zájmů na stanovení CMI na vysoké úrovni mezi platební organizací MasterCard a bankami, z přílohy A.21 nelze vyvodit nic, co by zpochybňovalo argumenty, na jejichž základě byl učiněn závěr, že banky mají zájem na stanovení CMI na vysoké úrovni (body 253 a 254 výše). Z této přílohy rovněž nevyplývá, že argument uvedený v bodě 386 odůvodnění napadeného rozhodnutí, vycházející z toho, že platební organizace MasterCard má taktéž zájem na stanovení CMI na vysoké úrovni (bod 255 výše), byl poprvé uveden v napadeném rozhodnutí. V uvedené příloze konečně nelze nalézt nic, co by vyvracelo závěr v bodě 389 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že platební organizace MasterCard při stanovení úrovně CMI zohledňuje konkrétní zájmy bank (bod 256 výše).

289 Na druhém místě, to samé platí pro kritiku týkající se uvedení „nového odůvodnění“ v napadeném rozhodnutí. Jediné případně relevantní tvrzení je tvrzení týkající se znění bodu 360 odůvodnění napadeného rozhodnutí, který se zabývá existencí horizontální spolupráce mezi bankami v rámci platební organizace MasterCard. Je třeba nicméně konstatovat, že rozdíl, který zdůrazňují žalobkyně, se týká druhořadého aspektu v odůvodnění Komise a nikoli podstaty zjištění, ke kterému došla.

290 Na třetím místě, pokud jde o kritiku týkající se uvedení dodatečných vysvětlení nebo přesnějších důkazů v napadeném rozhodnutí, je třeba zdůraznit, že pouze dvě kritiky uvedené v příloze A.21 žaloby se týkají relevantních aspektů odůvodnění Komise a že její analýza těchto otázek je podpořena dalšími důkazy, které žalobkyně nepopřely. Tak je tomu u tvrzení uvedeného v bodě 59 odůvodnění napadeného rozhodnutí, podle něhož vedení platební organizace MasterCard podporovalo přijetí horizontálního rozhodnutí mezi bankami. To samé platí o závěru v bodě 354 odůvodnění napadeného rozhodnutí, podle něhož evropské banky nadále přejímají odpovědnost za činnosti v Evropě s výjimkou otázek, které jsou z hlediska antitrustových pravidel považovány za citlivé.

291 Tuto výtku je tedy třeba odmítnout.

Ke čtvrté výtku vycházející z nedostatečné informovanosti některých vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž

292 Žalobkyně poznamenávají, že Komise připouští, že neoznámila ODon všem vnitrostátním orgánům pro hospodářskou soutěž stejně, přičemž některé z nich ji obdržely pouze jeden pracovní den před slyšením. Žalobkyně tvrdí, že kdyby bývaly byly o tomto pozdním zaslání informovány, požádaly by o přeložení slyšení. Podle jejich názoru se jednalo o porušení zásady řádné správy, jakož i o porušení jejich legitimních očekávání a jejich práva na obhajobu, jelikož napadené rozhodnutí nemohlo být přijato bez seznámení se s jejich celou obhajobou.

- 293 Komise navrhuje, aby byla tato výtku odmítnuta.
- 294 Podle článku 14 nařízení č. 1/2003 Komise konzultuje poradní výbor, složený ze zástupců orgánů pro hospodářskou soutěž členských států, před přijetím takového rozhodnutí, o jaké se jedná v projednávané věci.
- 295 Jelikož podle čl. 14 odst. 3 nařízení Komise (ES) č. 773/2004 ze dne 7. dubna 2004 o vedení řízení Komise podle článků 81 [ES] a 82 [ES] (Úř. věst. L 123, s. 18; Zvl. vyd. 08/02, s. 205) Komise vyzve orgány pro hospodářskou soutěž členských států k účasti na slyšení, je tedy zajisté žádoucí, aby orgány pro hospodářskou soutěž nebo přinejmenším ty, které se chtějí účastnit slyšení, byly seznámeny s písemnými vyjádřeními stran v přiměřené lhůtě před uvedeným slyšením.
- 296 Okolnost, že některým vnitrostátním orgánům pro hospodářskou soutěž byla ODON zaslána pouze jeden pracovní den před slyšením, však nepředstavuje porušení, které by mohlo vést ke zrušení napadeného rozhodnutí.
- 297 Z článku 14 nařízení č. 1/2003 totiž vyplývá, že základní úlohou poradního výboru je zaujímat písemné stanovisko k předběžnému návrhu rozhodnutí Komise. Pozdní zaslání ODON přitom nemělo dopad na platnost konzultace s poradním výborem, jelikož orgány pro hospodářskou soutěž měly možnost seznámit se s ODON před tím, než proběhla konzultace v rámci tohoto výboru.
- 298 Mimoto, jak správně zdůrazňuje Komise, toto pozdní zaslání ODON jim nebránilo vyjádřit svůj postoj během slyšení.
- 299 Je proto třeba odmítnout tuto výtku a tudíž zamítnout první část žalobního důvodu jako celek.

b) Ke druhé části žalobního důvodu vycházející z existence skutkových pochybení

- 300 Podstatou tvrzení žalobkyně je, že některá skutková pochybení Komise jsou tak závažná, že je napadené rozhodnutí stíženo vadou. Žalobkyně v tomto ohledu vznáší tři výtky týkající se, zaprvé, zjevně chybného srovnání systému MasterCard s pěti vnitrostátními systémy, které provedla Komise, zadruhé, selektivní analýzy prohlášení obchodníků shromážděných během správního řízení provedené Komisí a, zatřetí, zcela chybného průzkumu trhu mezi obchodníky.
- 301 Na druhou a třetí výtku již bylo odpovězeno v bodech 145 až 158 výše. Pokud jde o první výtku, je třeba připomenout, že opodstatněnost závěru, že CMI nejsou objektivně nutné, je dostatečně prokázána jinými důkazy nebo argumenty než jen srovnáním s pěti vnitrostátními systémy. Tato výtku musí být tedy odmítnuta jako každopádně neúčinná.
- 302 Je proto třeba zamítnout tuto druhou část a tudíž projednávaný žalobní důvod, jakož i návrh na zrušení napadeného rozhodnutí.

B – K návrhu na zrušení článků 3 až 5 a 7 napadeného rozhodnutí

- 303 Žalobkyně se podpůrně domáhají zrušení článků 3 až 5 a 7 napadeného rozhodnutí.
- 304 V článku 3 napadeného rozhodnutí Komise nařídila žalobkyním, aby ve lhůtě šesti měsíců formálně zrušily dotčené CMI, změnily pravidla pro danou síť sdružení a zrušily všechna rozhodnutí týkající se CMI. V článku 4 Komise žalobkyním nařídila, aby ve lhůtě šesti měsíců oznámily finančním institucím, jež jsou členy systému MasterCard, jakož i všem subjektům, které provádějí clearing nebo zúčtování transakcí v EHP, všechny změny příslušných pravidel pro danou síť sdružení. V článku 5 Komise žalobkyním nařídila, aby na internetu zveřejnily shrnutí napadeného rozhodnutí. Konečně článek 7 napadeného rozhodnutí stanoví, že při nesplnění některé z povinností stanovených v člancích 2 až 5 bude žalobkyním uložena pokuta ve výši 3,5 % z jejich konsolidovaného denního světového obrátu.

305 Je třeba konstatovat, že i když se název návrhového žádání žalobkyň odvolává na zrušení článků 3 až 5 a 7 napadeného rozhodnutí, žalobkyně v rámci jediného žalobního důvodu dovolávaného na podporu tohoto návrhového žádání předkládají argumentaci týkající se pouze článků 3 a 7 napadeného rozhodnutí.

306 Článek 7 odst. 1 nařízení č. 1/2003 stanoví:

„[P]okud Komise [...] zjistí jednání v rozporu s články 81 [ES] nebo 82 [ES], může svým rozhodnutím nařídit, aby dotyčné podniky a sdružení podniků takové protiprávní jednání ukončily. Za tím účelem jim může ukládat nápravná opatření z hlediska tržního chování nebo nápravná opatření strukturální, která jsou přiměřená protiprávnímu jednání a nezbytná k tomu, aby bylo toto jednání účinně ukončeno. Strukturální nápravná opatření mohou být uložena pouze tehdy, pokud buď neexistuje stejně účinné nápravné opatření z hlediska tržního chování, nebo pokud by každé takové stejně účinné nápravné opatření z hlediska tržního chování bylo pro dotyčný podnik větší zátěží než strukturální nápravné opatření [...]“

307 Podle čl. 24 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1/2003 „Komise může rozhodnutím uložit podnikům nebo sdružením podniků penále nepřesahující 5 % průměrného denního obrátu za předchozí hospodářský rok za každý den prodlení ode dne stanoveného v rozhodnutí, aby je přinutila [...] ukončit jednání, které je v rozporu s články 81 [ES] nebo 82 [ES], v souladu s rozhodnutím přijatým podle článku 7“.

308 V rámci první části svého žalobního důvodu žalobkyně tvrdí, že napadené rozhodnutí je nedostatečně odůvodněno, pokud jde o nápravné opatření uložené Komisí v článku 3 napadeného rozhodnutí a penále stanovené v článku 7 téhož rozhodnutí.

309 Je třeba připomenout, že odůvodnění vyžadované článkem 253 ES musí být přizpůsobeno povaze dotčeného aktu a musejí z něho jasně a jednoznačně vyplývat úvahy orgánu, jenž akt vydal, tak aby se zúčastněné osoby mohly seznámit s důvody, které vedly k přijetí opatření, a příslušný soud mohl vykonávat svůj přezkum. Požadavek odůvodnění musí být posuzován v závislosti na okolnostech případu, zejména v závislosti na obsahu aktu, povaze dovolávaných důvodů a zájmu, který mohou mít osoby, kterým je akt určen, nebo jiné osoby, kterých se akt bezprostředně a osobně dotýká, na získání vysvětlení. Není požadováno, aby odůvodnění vylíčilo všechny relevantní skutkové a právní okolnosti, jelikož otázka, zda odůvodnění aktu splňuje požadavky článku 253 ES, musí být posuzována s ohledem nejen na jeho znění, ale také s ohledem na jeho kontext, jakož i s ohledem na všechna právní pravidla upravující dotčenou oblast (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 2. dubna 1998, Komise v. Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Recueil, s. I-1719, bod 63, a citovaná judikatura).

310 Pokud jde o výtku vycházející z nedostatečného odůvodnění příkazů uvedených v článku 3 napadeného rozhodnutí, je třeba zdůraznit, že právní základ příkazů uložených žalobkyním, aby ve lhůtě šesti měsíců formálně zrušily dotčené CMI, změnily pravidla pro danou síť sdružení a zrušily všechna rozhodnutí týkající se CMI, je upřesněn v bodě 756 odůvodnění napadeného rozhodnutí. Jejich odůvodnění vyplývá z bodů 759 a 761 odůvodnění téhož rozhodnutí, kde jsou prezentovány jako důsledek příkazu přestat v praxi určovat minimální cenu pro MSC.

311 Je třeba konstatovat, že toto odůvodnění, třebaže stručně, umožňovalo žalobkyním seznámit se s odůvodněním příkazu Komise a Tribunálu vykonat přezkum jeho legality.

312 Je zajisté pravdou, že napadené rozhodnutí neobsahuje vysvětlení týkající se přiměřenosti povinnosti uložené v článku 3 napadeného rozhodnutí, na rozdíl od přiměřenosti povinností uvedených v člancích 4 a 5 a penále uloženého v článku 7 napadeného rozhodnutí.

313 Jelikož však lze povinnost změnit pravidla dané sítě sdružení a zrušit všechna rozhodnutí o CMI považovat za přímý důsledek rozhodnutí o protiprávnosti CMI, Komise nemusela výslovně odůvodnit tuto otázku.

- 314 Tento závěr není zpochybněn argumentací žalobkyň vycházející z toho, že Komise v minulosti uznala, že CMI mohou být slučitelné s článkem 81 ES nebo připustila zásadu, podle níž CMI mohou splňovat první podmínku čl. 81 odst. 3 ES. Jelikož je taková argumentace v rámci rozhodnutí o nápravném opatření irelevantní, Komise nebyla povinna tuto otázku odůvodnit. Mimoto, jak bylo připomenuto v bodě 192 výše, CMI společnosti Visa podléhaly výjimce na základě navrhovaných změn CMI, které omezovaly jejich výši na náklady vynaložené vydávajícími bankami na poskytování určitých specifických výhod obchodníkům, což tyto poplatky odlišuje od CMI, o které se jedná v projednávané věci.
- 315 Tuto výtku vycházející z nedostatečného odůvodnění článku 3 napadeného rozhodnutí je proto třeba odmítnout.
- 316 Pokud jde o odůvodnění penále uvedeného v článku 7 napadeného rozhodnutí, je třeba zdůraznit, že jeho právní základ je vysvětlen v bodě 773 odůvodnění napadeného rozhodnutí. Jeho odůvodnění je uvedeno v bodě 774 odůvodnění téhož rozhodnutí, ve kterém Komise uvádí, že existence „vážného rizika, že [platební organizace] MasterCard bude nadále používat [CMI] nebo se bude snažit přijmout opatření, která ve skutečnosti obejdou nápravné opatření, je dostatečným důvodem k tomu, aby bylo [žalobkyním] uloženo penále za účelem zajištění dodržování nápravného opatření“.
- 317 Konečně, volba částky penále je vysvětlena v bodech 775 a 776 odůvodnění napadeného rozhodnutí. Komise se odvolala na nutnost „stanovit částku penále na takové úrovni, aby bylo pro dotyčný podnik z finančního hlediska rozumnější dodržovat rozhodnutí [...] než čerpat výhody z nedodržení povinností v něm stanovených“. Komise se rovněž zmínila o značné velikosti platební organizace MasterCard, jakož i o dřívější snaze zabránit uplatnění práva hospodářské soutěže prostřednictvím IPO MasterCard. Na tomto základě se Komise rozhodla stanovit částku penále na 70 % maximální částky 5 % průměrného denního obrátu MasterCard za předchozí hospodářský rok.
- 318 Vzhledem k tomu, že takové vysvětlení umožnilo žalobkyním seznámit se s odůvodněním penále uloženého v článku 7 napadeného rozhodnutí a Tribunálu vykonat přezkum jeho legality, je třeba rovněž odmítnout tuto výtku vycházející z nedostatečného odůvodnění článku 7 napadeného rozhodnutí.
- 319 Tento závěr není zpochybněn argumentací jednoho z vedlejších účastníků vycházející z toho, že článek 7 musí být zrušen z důvodu nedostatečného odůvodnění, jelikož Komise v něm nevysvětlila, proč považovala MasterCard za samostatný podnik a uložila mu penále založené na jeho obrátu, když tvrdila, že sankcionuje rozhodnutí sdružení podniků.
- 320 Je třeba zdůraznit, že čl. 24 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1/2003 konkrétně odkazuje na možnost uložit penále sdružením podniků.
- 321 Jelikož MasterCard International a MasterCard Europe jsou zcela konsolidovanými dceřinými společnostmi MasterCard, je třeba mít za to, že Komise zohledněním obrátu posledně uvedené organizace pouze uplatnila čl. 24 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1/2003 na skutkové okolnosti projednávané věci. Nebyla tedy povinna tuto otázku zvláště odůvodnit.
- 322 V rámci druhé části svého žalobního důvodu žalobkyně popírají přiměřenost nápravného opatření stanoveného v článku 3 napadeného rozhodnutí.
- 323 Je třeba připomenout, že zásada proporcionality, která je součástí obecných zásad unijního práva, vyžaduje, aby akty orgánů nepřekročily meze toho, co je přiměřené a nezbytné k dosažení legitimních cílů sledovaných dotčenou právní úpravou, přičemž se rozumí, že pokud se nabízí volba mezi několika přiměřenými opatřeními, je třeba zvolit opatření nejméně omezující a dbát na to, aby způsobené nepříznivé následky nebyly nepřiměřené vzhledem ke sledovaným cílům (rozsudky Soudního dvora ze dne 5. května 1998, Spojené království v. Komise, C-180/96, Recueil, s. I-2265, bod 96, a ze dne 12. července 2001, Jippes a další, C-189/01, Recueil, s. I-5689, bod 81).

- 324 Co se konkrétněji týče přiměřenosti sporného nápravného opatření, je třeba připomenout, že článek 7 nařízení č. 1/2003 výslovně stanoví rozsah použití zásady proporcionality v situacích, které spadají do jeho působnosti. Podle tohoto ustanovení totiž Komise může ukládat dotčeným podnikům nápravná opatření z hlediska tržního chování nebo nápravná opatření strukturální, která jsou přiměřená protiprávnímu jednání a nezbytná k tomu, aby bylo toto jednání účinně ukončeno (rozsudek Soudního dvora ze dne 29. června 2010, Komise v. Alrosa, C-441/07 P, Sb. rozh. s. I-5949, bod 39).
- 325 Povinnost formálně zrušit dotčené CMI, změnit pravidla pro danou síť sdružení a zrušit všechna rozhodnutí týkající se CMI, uvedená v článku 3 napadeného rozhodnutí, je v projednávané věci přímým důsledkem rozhodnutí o protiprávnosti uvedených CMI. Nápravné opatření tedy není nepřiměřené, jelikož se omezuje na to, aby bylo ukončeno dotčené protiprávní jednání.
- 326 Tento závěr není zpochybněn argumentací žalobkyň vycházející z toho, že jelikož Komise připouští, že CMI mohou případně splnit požadavky čl. 81 odst. 3 ES, je nápravné opatření, které ukládá zrušit CMI nebo je stanovit v nulové výši, nepřiměřené, jelikož Komise měla spíše určit metodologii, na základě které by se CMI vypočítaly tak, aby byly slučitelné s článkem 81 ES.
- 327 Je nutné konstatovat, že taková argumentace je založena na chybné úvaze. Právě žalobkyním přísluší, aby v rámci svého prokazování dodržování podmínek čl. 81 odst. 3 ES navrhly metodu stanovení CMI, která by je případně učinila slučitelnými s tímto ustanovením. Pokud se nic takového neprokáže, přísluší Komisi, aby ukončila porušování článku 81 ES, o kterém oprávněně rozhodla.
- 328 Žalobkyně rovněž tvrdí, že šestiměsíční lhůta je taktéž nepřiměřená. Poukazují na skutečnost, že Visa v rozhodnutí Visa II „měla asi pět let pro zavedení méně radikálnější změny a že jí nebylo uloženo žádné nápravné opatření“.
- 329 Jak bylo zdůrazněno v bodech 192 a 314 výše, rozhodnutí Visa II bylo přijato v kontextu, který není srovnatelný s kontextem napadeného rozhodnutí. V každém případě, lhůta, v rámci které musí ten, kdo se dopustil protiprávního jednání, takové jednání ukončit, nelze srovnávat s lhůtou, po kterou byla povolena výjimka.
- 330 Co se týče šestiměsíční lhůty, žalobkyně nevznáší žádný argument, na základě kterého by bylo možné se domnívat, že je pro ně zvláště obtížné vyhovět nápravnému opatření v této lhůtě. Dále je třeba zdůraznit, že článek 6 napadeného rozhodnutí stanovil možnost, aby žalobkyně požádaly Komisi o prodloužení této lhůty.
- 331 Je proto třeba zamítnout druhou část tohoto žalobního důvodu a tudíž tento žalobní důvod jako celek.
- 332 S ohledem na vše, co bylo uvedeno výše, musí být zamítnuta všechna návrhová žádání předložená v rámci projednávané žaloby.

K nákladům řízení

- 333 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval.
- 334 Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a žalobkyně neměly ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedeným uložit náhradu nákladů řízení. Vzhledem k tomu, že BRC a EuroCommerce nepožadovala náhradu nákladů řízení, ponесou vlastní náklady řízení.
- 335 Vzhledem k tomu, že Komise nepožadovala náhradu nákladů řízení od společností Banco Santander, HSBC, Bank of Scotland, RBS, Lloyds TSB a MBNA, spojených s jejich vedlejším účastenstvím, tyto vedlejší účastnice ponесou pouze vlastní náklady řízení.

³³⁶ Podle čl. 87 odst. 4 prvního pododstavce jednacího řádu členské státy, které vstoupily do řízení jako vedlejší účastníci, nesou vlastní náklady řízení. Spojené království Velké Británie a Severního Irsku tedy ponese vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (sedmý senát)

rozhodl takto:

- 1) **Žaloba se zamítá.**
- 2) **Společnosti MasterCard, Inc., MasterCard International, Inc. a MasterCard Europe ponесou vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Evropskou komisí.**
- 3) **Spojené království Velké Británie a Severního Irsku ponese vlastní náklady řízení.**
- 4) **British Retail Consortium a EuroCommerce AISBL ponесou vlastní náklady řízení.**
- 5) **Banco Santander, SA, Royal Bank of Scotland plc, HSBC Bank plc, Bank of Scotland plc, Lloyds TSB Bank plc a MBNA Europe Bank Ltd ponесou vlastní náklady řízení.**

Dittrich

Wiszniewska-Białecka

Prek

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 24. května 2012.

Podpisy.

Obsah

Skutkový základ sporu	2
I – Žalobkyně	2
II – Správní řízení týkající se napadeného rozhodnutí	3
Napadené rozhodnutí	3
I – Čtyřstranný systém bankovních karet a mezibankovních poplatků	4
II – Vymezení relevantního trhu	4
III – Použití čl. 81 odst. 1 ES	4
A – Rozhodnutí sdružení podniků	4
B – Omezení hospodářské soutěže	5
C – Posouzení případné objektivní nutnosti CMI pro fungování systému MasterCard	6
IV – Použití čl. 81 odst. 3 ES	6
V – Výrok	7
Řízení	7
Návrhová žádání účastníků řízení	8
Právní otázky	9
I – K návrhu na vydání organizačních procesních opatření podanému žalobkyněmi	9
II – K přípustnosti obsahu některých příloh k písemnostem účastníků řízení	9
III – K věci samé	10
A – K návrhu na zrušení napadeného rozhodnutí	10
1. K prvnímu žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení čl. 81 odst. 1 ES tím, že Komise nesprávně rozhodla, že stanovení CMI omezuje hospodářskou soutěž	10
a) K části žalobního důvodu vycházející z nesprávného posouzení objektivní nutnosti CMI	11
K výtce vycházející z použití nesprávných právních kritérií	11
K výtce vycházející z nesprávného přezkumu objektivní nutnosti CMI	12
– K objektivní nutnosti CMI jakožto dispozitivního způsobu vypořádání transakcí	12
– K objektivní nutnosti CMI jakožto mechanismu převodu peněžních prostředků ve prospěch vydávajících bank	13

b) K části žalobního důvodu vycházející z nesprávných posouzení při analýze účinků CMI na hospodářskou soutěž	16
K výtkám týkajícím se přezkumu působení hospodářské soutěže v případě neexistence CMI	16
K výtkám souvisejícím s přezkumem výrobního trhu	21
K výtce týkající se přezkumu ekonomických důkazů předložených během správního řízení	23
K výtce týkající se odůvodnění napadeného rozhodnutí	24
2. Ke druhému žalobnímu důvodu vycházejícími z porušení čl. 81 odst. 3 ES.....	24
3. Ke třetímu žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení čl. 81 odst. 1 ES z důvodu chybné kvalifikace platební organizace MasterCard jako sdružení podniků	29
4. Ke čtvrtému žalobnímu důvodu vycházejícímu z toho, že napadené rozhodnutí je stíženo procesními a skutkovými omyly	32
a) K první části žalobního důvodu vycházející z porušení práva na obhajobu žalobkyní ..	32
K první výtce vycházející z nepatřičného odkazu na dopis popisující skutkové okolnosti	32
Ke druhé výtce vycházející z nejednoznačnosti dopisu popisujícího skutkové okolnosti	34
Ke třetí výtce vycházející z uvedení nových skutečností v napadeném rozhodnutí	34
Ke čtvrté výtce vycházející z nedostatečné informovanosti některých vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž	35
b) Ke druhé části žalobního důvodu vycházející z existence skutkových pochybení	36
B – K návrhu na zrušení článků 3 až 5 a 7 napadeného rozhodnutí	36
K nákladům řízení	39